

БЕЛАРУСКАЯ РАБОТНІЦА і СЯЛЯНКА

ПРОЛЕТАРЫ ВСІХ
КРАЕВ ЗАВЧАЙЦЕСЯ

№ 4

Л Ю Т Ы

1930 г.

Т. БРОНЯ ДВАРЭЦКАЯ

11-га лютага памерла тав. Дварэцкая Броня.

Тав. Дварэцкая сябра партыі з 1920 году, працавала інструктарам ЦК КПБ, інструктарам Жанадзёлу Менскага АК КПБ, Заг. Культ-аддзёлам Віцебскага Акрпрофсавету.

Цяжкая хвароба ў 1927 г. адрывае тав. Дварэцкую ад работы.

Броня гарэла работай, не магла жыць без яе. Таму яшчэ ня здольная вольна рухацца, яна зноў прыступае к рабоце ў рэдакцыі часопісі „Белрабсялянкi“.

Хвароба сэрца дае сябе адчуваць, часта прыкоўвае Броню к пасьцелі, але Броня рвецца на працу, на прадпрыемства.

Энэргічная энтузістка-бальшавічка, уся адданая справе ра-

бочае клясы, яна лежачы ў пасьцелі працуе над часопісьсю, думае аб працы.

Хвароба ня лічыцца з бязьмежным жаданьнем Броні быць як мага больш актыўным у сацыялістычным будаўніцтве.

З месяцы Броня ляжыць нярухома ў Маскве ў санаторыі. Да апошняга моманту свайго жыцьця Броня сочыць за газэтамі, рвецца к працы.

Работніцы памятаюць, з пашанай адносяцца да адданай, заўсёды чулай уважлівай Броні Дварэцкай.

28 год ад роду ня стала Дварэцкай Броні, энэргічнай масавічкі, чулага, адзычатага таварыша.

Група таварышоў.

Замест вянка на магілу т. Дварэцкай Броні супрацоўнікі ЦК КП(б)Б, ЦК ЛКСМБ і рэдакцыі часопісі „Беларуская работніца і сялянка“ ўносяць „101“ р. у фонд пабудовы трактару імя „Бел. раб. сялянкi“.

Беларускую работніцу і сялянку ў масы.

„Ніводнай працоўнай жанчыны без „Беларускай Работніцы і Сялянкi“, — парашыў *Стара-Дароскі дэлегацкі сход*. Пастанова ажыццяўляецца: завярбована 29 падпішчыц гадавых, 9 — поўгадавых і 12 — на тры месяцы.

Праз часопісь выхоўваюцца раб-сялькоркі.

Мы, супрацоўніцы Наркамфіну, парашылі ня толькі самім быць падпішчыкамі на часопісь, але і распаўсюджваць яе ў падшэфных вёсках, распрацоўваць артыкулы зьмешчаныя ў часопісі. Па гэтых пунктах выклікаем на сацспарбніцтва працоўніц Менакрфа.

Дэлегатка в. Чыгерынка выклікаюць на сацспарбніцтва Быхаўскія дэлегаткі. Кожная дэлегатка Быхава — падпішца на „Беларускую Работніцу і Сялянку“. Кожная ўзялася завярбаваць ня менш 5 падпішчыц сярод сялянак.

Па Капаткевіцкаму раёну праведзены выбары ўпаўнаважаных часопісі. Разгарнулася вярбоўка падпішчыкаў, арганізаваны гурткі „прыхільнікаў часопісі“.

Ручаяўская Фаня з Калінкавіч другі год працуе як упаўнаважаная „Белрабсялянкi“, на 1930 год завярбавала 100 падпішчыкаў.

„Беларуская Работніца і Сялянка“ дапамагае выкоўваць актывістак, грамадчыц і батрачак, калгасніц і працоўных сялянак, таму мы — дэлегаткі савіасу Любін — завярбавалі 75 падпішчыкаў на часопісь.

Усіх сялькорак выклікаю вясцў працу па часопісі. Я, Кулікоўская А., завярбавала 26 гадавых падпішчыкаў, з якімі па матар’ялам, надрукаваным у „Беларускай Работніцы і Сялянцы“, праваджу гутаркі.

„Беларуская Работніца і Сялянка“ знаёміць нас з барацьбою пралетарыяту за мяжю, вучыць актыўна ўдзельнічаць у сацыялістычным будаўніцтве. Дэлегаткі Слаўнага завярбавалі 56 падпішчыц, большасць з іх паўгадавыя і выклікаюць усіх актывістых разгарнуць працу па часопісі.

„Беларускую работніцу і сялянку“ — у масы.

Актывісткі Чырвона-Слабодзкага раёну на нарадзе ўпаўнаважаных выклікалі на сацспарбніцтва па лепшаму распаўсюджваньню „Беларускай работніцы і сялянкi“ Старобінскі раён.

Кожная ўпаўнаважаная ўзяла на сябе абавязак завярбаваць ня

менш 25-ці шасьцімесячных падпішчыц. Раёнам абвешчаны конкурс на лепшых упаўнаважаных і вызначана 3 прэміі — бібліятэчкі ў 5, 10 і 15 рублёў.

Рачкавіцкі дэлегацкі сход завярбаваў ужо 38 падпішчыц.

Абрамчык.

Рэдакцыя чакае водгукаў ад Старобінскага раёну.

Распаўсюджваем часопісь „Белрабсялянка“.

Мы, вучні Дукорскай сямігодкі імя „16 партызан“, узялі на сябе абавязак распаўсюджваць часопісь. Для гэтага мы абралі аднаго вучня з кожнай клясы.

Мы выклікаем вучняў другіх сямігодак пераняць наш прыклад і распаўсюджваць часопісь „Беларуская работніца і сялянка“.

М. Чабор.

Падпісаліся і выклікаем.

У Камуне імя „Фрунзэ“ дэлегацкі сход падпісаўся на часопісь „Беларуская Работніца і Сялянка“ на 39 рублёў на 6 мес. Выклікаем на сацыялістычнае сапарбніцтва па выпісцы часопісі Перажырскі дэлегацкі сход.

Ліцьвінава.

У новых саветах трэба рашуча палепшыць сацы-

Падрыхтоўка да перавыбараў саветаў: складаюць сьпісы лішэнцаў.

яльны склад, забясьпечыць у ім перавагу партый-даў рабочых, батракоў і беднякоў.

У гэтым годзе ў складзе саветаў мы мелі 8.492 жанчын, што складае 20 проц. да агульнага ліку сяброў саветаў. У гэтым годзе мы маем ужо 123 старшынь сельскіх і месчакowych саветаў. У сваёй большасці работніцы, батрачкі, бяднячкі і сярэднячкі актыўна працавалі як сябры савету. Ёх трэба замацаваць на працы. Колькасць работніц, батрачак і бяднячак неабходна ў саветах у гэтым годзе павялічыць і высунуць новыя кадры працоўных жанчын на кіруючую работу ў саветах.

Але папалі ў саветы такія, якіх безадкладна трэба пераабраць: кулачкі і агенты клясавага ворага, якія перашкаджалі справе арганізацыі калгасаў, а таксама і тыя, якія не дапамагалі ў гэтай рабоце. Ёх трэба замяніць адданымі справе нашага сацыялістычнага будаўніцтва батрачкамі і бяднячкамі.

Для ўзмацнення пралетарскага ўплыву ў перавыбарах сельскіх саветаў вылучаюцца рабочыя брыгады; у гэтых брыгадах важнае месца належыць работніцы. Работніца, праз гэтыя брыгады, павінна дапамагчы ў справе арганізацыі бяднячка-сярэднячкіх мас у перавыбарах, у наступленьні на кулака.

КАЛГАСЬНІЦЫ ПІШУЦЬ.

Брыгада дапамагла.

У 1925 годзе на невяліччай плошчы зямлі з'арганізаваўся яўрэйскі нацыянальны калгас з 8 сямей.

Засталі мы дзьве старыя хаты (асабняк пана быў разбуран у 1917 г.), старую абору ды запушчаны сад. Цяжка было, асабліва ў першыя гады. На пражыццё не давала зямля, прыходзілася кабетаў займацца шыцьцём.

З саду таксама спачатку мала карысьці мелі, бо ён не даглядаўся шмат гадоў.

А зараз наша гаспадарка значна ўзрасла.

Пабудаваў абору для коняй, машыны набылі, малочная стада з 38 кароў у 1925 годзе ўзрасла да 52 галоў. Гадуем маладняк. Нядаўна скончылі будаваць кармушкі для жывёлы. Люба, глянуць, як усе каровы стаяць па радок. Цяпер у нас 7 добрых коняй. Пабудаваў хату па пляну. Пасьля стараннага догляду сад у 1929 гадзе даў ураджай.

Гаспадарка ўзрасла, але чамусьці сярод калгаснікоў існавалі нялады.

У студзені 1930 году да нас прыехала брыгада з Гомельскай Саўпартшколы. Гэта брыгада правяла ў калгасе вялікую працу. У выніку зьнішчаны спрэчкі. Усе калгаснікі пачалі яшчэ больш старана адносіцца да гаспадаркі.

Будуем калгасы.

Пытаньне аб судэльнай калектывізацыі абгаворана на сходзе дэлегатак і ўсіх працоўных жанчын Прапойску. Сход прыняў пастанову: усім дэлегаткам уступіць у калгасы.

На дабраахвотных пачалах склалі брыгаду з 11 асоб, якія дапамагаюць праводзіцьходы на месцы і выяжджаюць на вёску.

Вылучылі камісію з дэлегатак для збору сродкаў на пабудову трактарнай калёны.

Сабрана 52 мяшкі для прывозу ўгнаеньня.

А грошы за мяшкі ідуць для пабудовы трактарнай калёны. Усяго сабрана 60 рублёў.

Зараз ніводнай дэлегаткі, якія прысутнічалі на сходзе, не засталася па-за калгасам. Уступіла 90 чалавек.

Толькі Бібікава Марыля выступіла на сходзе супроць судэльнай калектывізацыі акругі.

Агульны сход дэлегатак выключыў яе з дэлегаткага сходу. Сход паставіў Бібікаву адклікаць з спажывецкага таварыства, складу праўленьня, як кулацкага надхлябацеля.

Прапойск, Маг. акр. Ючкова.

Цяпер да нас прыслалі працаўніка з гораду, пры дапамозе якога мы замацуем маючыся пасьпехі.

Культурацыю мы таксама разгарнулі: адчынілі чырвоны куток, у якім працуюць гурткі: палітычны, драматычны і агра-кааперацыйны, пры дапамозе брыгады мы распрацавалі лістападаўскі пленум ЦКУсеКП(б). З'арганізавалі ячэйкі: Мопру, Бязбожнікаў, Прэч Няпісьменнасць. Выпускаем насыценгазэту „За калектывізацыю“, у якой мы асьвятляем нашы недахопы і дасягненьні. Ёсць бібліятэчка, як свая, так і бібліятэчка-перасоўка з Гомлю і Веткі. Выпісваем газэты.

Ля нас нядаўна з'арганізаваўся вялікі калгас, амаль з усёй вёскі Прысно і пасёлкаў імя „Варашылава“. Напэўна ў будучым годзе мы аб'яднаемся і будзе ў нас ужо не маленькі калгас, а калгас-волат. Мы падпісаліся на 3-ю пазыку індустрыялізацыі ў ліку 325 рублёў. Паставілі на агульным сходзе адлічыць па аднаму працоўнаму дню на самалёт „Біра-Біджан“.

Ветка-Прысно, Буніна Марыля.
Гомельскай акр. калгас „Вярхулішча“

Абагулілі насеньне і інвэнтар.

У вёсцы Лесках арганізаваўся калгас. Уся вёска ўступіла ў калектыв. Толькі кулакоў мы ня прынялі. Ужо аб'ядналі рухомую масу: сохі і бароны. Перачысьцілі насеньне і абагулілі яго.

Глускі раён.

Вус Акуліна.

Рыхтуйцеся да 8 сакавіка.

Міжнародны жаночы камуністычны дзень „8 Сакавіка“ мы праводзім у гэтым годзе ва ўмовах разгорнутага сацыялістычнага будаўніцтва. Шпарка разьвіваецца прамысловасьць, арганізуюцца раёны і акругі суцэльнай калектывізацыі, практычна ажыццяўляецца ліквідацыя кулацтва—як клясы. Усё абвастраецца клясавая барацьба ў выніку сацыялістычнага наступленьня на кулака і нэпмана.

Таму асноўнай задачай 8 сакавіка ў гэтым годзе павінна быць прыцягненьне актыўнасьці работніц і працоўных жанчын для ажыццяўленьня сацыялістычнай будоўлі нашай краіны, для рашучай барацьбы за правядзеньне лініі партыі па індустрыялізацыі краіны, каляктывізацыі сельскай гаспадаркі і ліквідацыі кулацкай гаспадаркі.

8 сакавіка зьяўляецца днём міжнароднай салідарнасьці пралетарак і працоўных жанчын усяго сьвету. Таму працаўніцы Савецкага Саюзу ў гэты дзень асабліва павінны памятаць свае абавязкі ў адносінах да барацьбы рэвалюцыйнага пралетарыату і працоўных капіталістычных краін.

Узмацняючы справу сацыялістычнай будоўлі добрасумленнай працай у вытворчасьці, работніцы і сялянкі Савецкага Саюзу дапамагаюць перамозе міжнароднага пралетарыату ў яго барацьбе і, адначасова, узмацняюць абароназдольнасьць краіны саветаў.

Узмацняючыся падрыхтоўка да вайны капіталістычных краін патрабуе асабліва актыўнага ўдзелу працоўных жанчын у справе ваенізацыі.

Што практычна трэба рабіць па падрыхтоўцы к 8 сакавіка?

На прадпрыемстве аснаўным зьяўляецца зараз барацьба за выкананьне прамфінпляну. *Лепшым адзначэньнем 8 сакавіка будзе арганізацыя ўдарных брыгад, цэхаў і фабрык, пагадоўнае ўцягненьне ў сацспарборніцтва ўсіх работніц.*

Калгасьнікі абагульваюць насенне.

У калгасах і вёсцы падрыхтоўку трэба праводзіць у напрамку масавага ўступленьня батрачак, бяднячак і сьраднячак у калгасы, узмацненьня калгасаў, барацьба з кулацтвам і раскулачваньне кулака ў раёнах суцэльнай каляктывізацыі.

Сацспарборніцтва—на лепшую падрыхтоўку да вясьняй пасяўной кампаніі, складаньне насенных

фондаў і ачыстку насеньня, абагульваньне жывёлы і іншай маёмасьці калгаснікаў—трэба правесьці па ўсіх калгасах і вясковых дэлегацкіх сходах да 8 сакавіка.

Падрыхтаваць калгасьніц батрачак, бяднячак і сьраднячак да перавыбараў саветаў і праўленьняў калгасаў, лепшых з іх высунуць на кіруючую работу.

У калгасным клюбе.

Да 8 сакавіка трэба і ў горадзе і вёсцы правесці працу вылучэнак як на кіруючай рабоце ў установах, так і на кваліфікаванай працы ў вытворчасьці. Намеціць рад новых вылучэньняў работніц, батрачак і калгасьніц на кваліфікаваную работу ў вытворчасьці і на кіруючую гаспадарчую савецкую і іншую грамадскую работу.

Ленінскі заклік павінен даць у рады партыі к 8 сакавіка лепшых работніц, батрачак і калгасьніц-бяднячак. Гэта важнейшая задача нашага зьвята.

Да 8 сакавіка трэба падрыхтаваць рад мерапрыемстваў па палепшаньню быту: адчыніць новыя ясьлі, дзетсады, пляцоўкі, агульныя сталовыя, пральні на прадпрыемствах і ў жактах, у савгасах і калгасах; правесці, як працуюць раней існуючыя дзіцячыя ўстановы і палепшыць іх работу.

Прыняць меры к палепшаньню культурна-выхаваўчай работы і зьнішчэньня няпісьменнасьці сярод работніц, жонак рабочых і калгасьніц.

Дэлегацкія сходы работніц і жонак рабочых, калгасьніц і вёскі зараз-жа павінны абмеркаваць, што практычна трэба зрабіць да 8 сакавіка.

Абвясціць сацспарборніцтва на лепшую падрыхтоўку да сьвяткаваньня.

Работніцы гораду павінны дапамагчы арганізаваць сьвяткаваньне ў вёсцы і ў калгасах і праз шэфтарыства наладзіць сталую работу сярод жанчын у вёсцы.

У падрыхтоўку і правядзеньне 8 сакавіка трэба ўцягнуць шырокія пласты працоўных жанчын і ў першую чаргу актывістак-грамадчых.

Пад сьцягам Камінтэрну

Барацьба тэкстыльшчыц Японіі.

На тэкстыльных фабрыках у Японіі пераважна ўжываюцца жаночая праца. Нізкі заробтак, якога не хапае на самае беднае пражываньне, цяжкія ўмовы працы — выклікалі ў гэтым годзе шэраг забастовак.

Забастоўкі зьліквідаваны, але рух рабочых, незадавальненьне іх — працягваюцца.

Нядаўна на адной з буйнейшых фабрык гораду Асака Тэпман работніцы склікалі мітынг, каб прад'явіць новыя заатрабаваньні ўладарам фабрык.

На зьнімку — мітынг работніц на папера-прадзільнай фабрыцы „Тэпман“ у горадзе Асака.

Дэманстрацыя амэрыканскіх работніц.

Барацьба работніц Нямеччыны.

Жаночы пікет (застава) арганізаваны бастуючымі каля варот сталаліцейнага і жалезапракатнага заводу ў Геннігсдорфе, які не прпускае на завод панятых капіталістамі, замест бастуючых, штрэйкбрэхэраў.

Гастонскія палітзьявольныя.

Як і ўсе сапраўдныя рэвалюцыянэры гастонскія палітзьявольныя, ня глядзячы на пагрозу жорсткай расправы буржуазнага суду, перакананы ў канчатковай перамозе пралетарыяту, вывучаюць тэорыю камунізму, каб пасля вызваленьня з турмы працягваць змаганьне пад кіраўніцтвам кампартыі.

Дэлегацыя ангельскіх піонэраў, якая едзе ў Маскву.

Ленінскі заклік ударнікаў.

Ленінскі заклік у ўдарныя брыгады павінен ператварыць саборніцтва тысяч у саборніцтва мільёнаў, павінен рашыць задачу пагалоўнага ўцягнення мас у сацыялістычнае саборніцтва.

(З адозвы Ўсеўсесіпс і ЦК ЛКСМ).

У Ленінскія дні партыя і рабочая кляса падвялі вынікі пройдзенага шляху. Гэтыя вынікі яскрава сьведчаць, што пад кіраўніцтвам партыі рабочая кляса ў саюзе з асноўнымі масамі сялянства пераможна выконвае заветы Леніна.

Важнейшы завет Леніна аб сацыялістычным саборніцтве захапіў шырокія масы рабочых і работніц.

Дзякуючы сацсаборніцтву значна ўзнілася вытворчасць працы, знізілася сабекаштоўнасць, зменшыліся прагулы. Сацыялістычнае саборніцтва стварыла вялікі творчы ўздых рабочых мас. Па Беларусі звыш трэці рабочых і работніц у радок ударных брыгад.

Перадавая частка рабочых—ударнікі паказалі ўсёй масе працоўных прыклады гераізму і працоўнай дысцыпліны, упарта змагаючы супроць безгаспадарнасці, разгільдзяства, за шпаркія тэмпы будаўніцтва.

Але ёсць яшчэ значная частка рабочых і работніц ня ўдзельнічаючых у сацыялістычным саборніцтве, частка якіх нядаўна адносіцца да вытворчасці, парушае працоўную дысцыпліну.

Першы квартал (чвэртка году) паказвае недавыкананне прамфінплану ў шэрагу важнейшых галін прамысловасці. Гэта тлумачыцца тым, што прафэсійналыя органы, партыйныя ячэйкі не ўцягнулі ў справу сацсаборніцтва ўсёй рабочай масы.

Зніжэнне сабекошту прадукцыі па цэламу раду прадпрыемстваў адстае ад пляну; так, зніжэнне сабекаштоўнасці выканана: па фабрыцы „Везувій“ толькі на 26%, замест 10,6%, па гуче „Ноўка“—на 3,1% замест 17,2%, па фабрыцы „Дняпро“—на 4,6% замест 13,6%, па „Чырвонай Бярэзіне“—на 4,4% замест 9,8%.

Работніцы гэтых прадпрыемстваў павінны безадкладна абмеркаваць чаму іх прадпрыемства так адстае. Яны праз вытворчыя нарады, арганізацыю новых ударных брыгад—павінны дабіцца, каб выканаць узятая на сябе абавязкі па зніжэнню сабекошту.

Мы зможам сапраўды выканаць лёзунг „пяцігодку—у чатыры гады“ толькі тады, калі рух ударных брыгад ахопіць шырачайшыя масы рабочых і работніц.

Вось чаму Ўсесаюзны савет прафсаюзаў і цэнтральны камітэт камсамолу аб'явілі Ленінскі заклік ударнікаў. Гэты заклік павінен уліць у сацсаборніцтва новую армію змагароў за сацыялістычную стройку.

500 тысяч ударнікаў і ўдарніц. Гэта папярэдняе павінна быць праведзена ў бліжэйшы час. Ужо з раду прадпрыемстваў паступаюць звесткі аб росце ўдарнага руху. Значны лік ударнікаў у Ленінскія дні ўступіў у шэрагі большавіцкай партыі, каб пераможна будаваць сацыялізм.

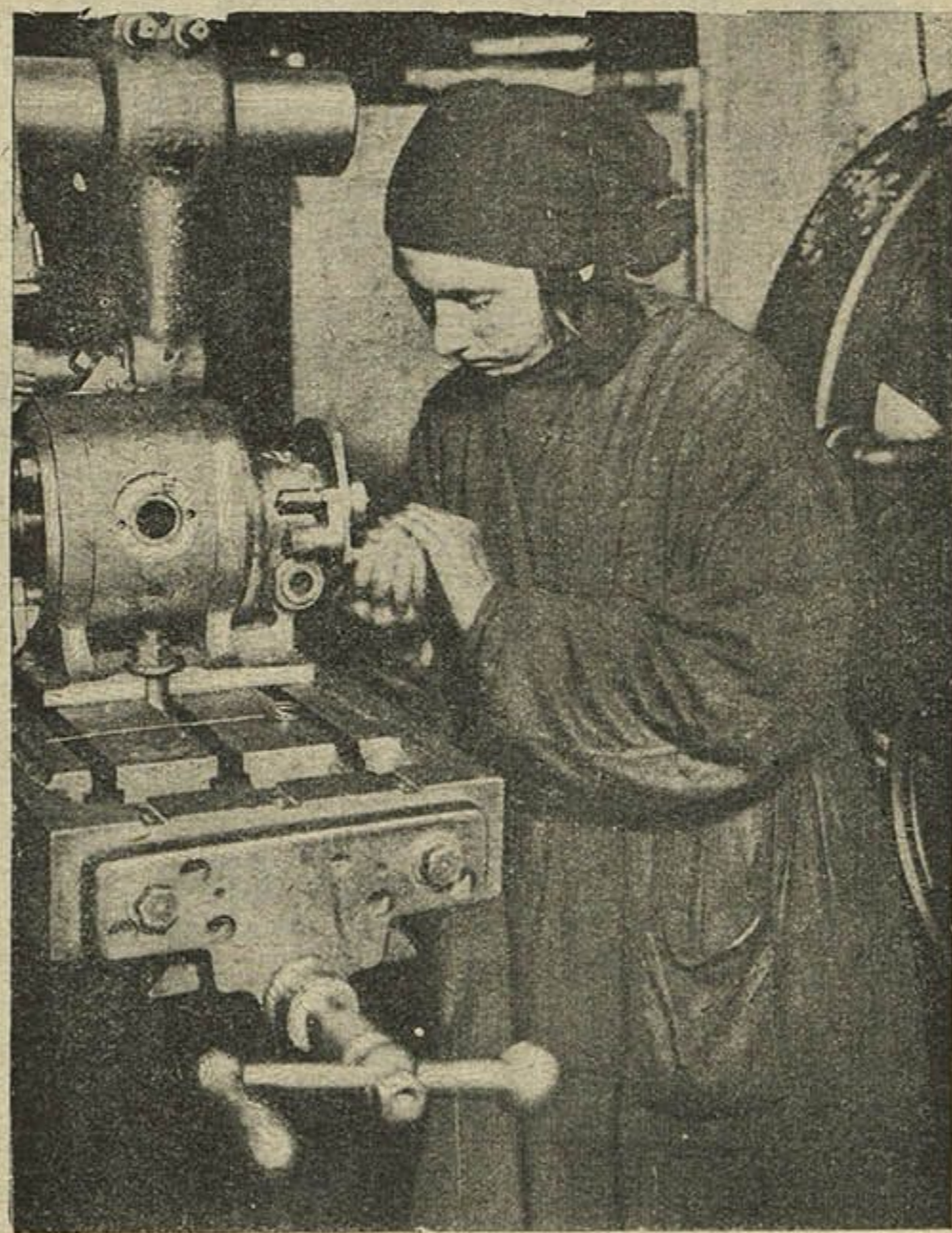
Кожная работніца зараз павінна запытаць сябе:

— Ці ўсё я зрабіла, каб тое прадпрыемства, на якім я працую, ішло ў першых радок сацсаборніцтва, як выкананы прамфінплан нашага заводу, ці фабрыкі?

Перадавыя рабочыя і работніцы—ударнікі павінны стаць арганізатарамі новых ударных брыгад на сваім прадпрыемстве, уцягваючы ў брыгады больш адсталых, маладых у вытворчасці, работніц.

„Стопроцантнае выкананне прамфінплану павінна стаць справай сацыялістычнай часці кожнага пралетарыя савецкай краіны“ (з адозвы Ўсеўсесіпс). Ленінскі заклік ударнікаў узямае моцную хвалю працоўнага энтузіазму ў саборніцтве. Гэта дасць магчымасць пераможна выканаць другі год пяцігодкі.

Пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі мы ў гэты год пяцігодкі падыйшлі да рашучага боя за ліквідацыю кулацтва як клясы. Мы ліквідуем кулацкую вытворчасць, замяняючы яе вытворчасцю савгасаў,

Ударніца

калгасаў. Суцэльная калектывізацыя, якая стала рухам шырачайшых бядняцка-серадняцкіх мас, патрабуе напружанай работы прамысловасці. Кожная работніца павінна памятаць, што, арганізуючы ўдарныя брыгады, змагаючыся за якасць прадукцыі, яна дапамагае сацыялістычнай перабудове сельскай гаспадаркі, хутчэйшай пабудове сацыялізму ў нашай краіне.

Праз Ленінскі заклік усе сьвядомыя работніцы пад сьцяг ударнага руху.

Да 8 сакавіка ўсе работніцы на арганізацыю ўдарных цэхаў, фабрык і заводаў.

Р—ва.

Пралетарская перамога.

Яшчэ ў 1925 годзе ўзьнікла думка пабудаваць у Барысаве новую запалковую фабрыку, па апошньому слову тэхнікі.

Парткаляктыў, адміністрацыя, гаспадарчыя органы—абгаварвалі ўсе пытанні: наяўнасць сыравіны, запатрабаванні рынку, нашы магчымасці і многае іншае, звязанае з пабудаваннем фабрыкі.

Яшчэ распрацоўваліся пляны пабудовы, а ўжо пачалі падвозіць цэглу.

Так быў закладзены зараз ужо пабудаваны гігант „Пралетарская перамога“ і электрастанцыя імя „Леніна“.

Гэта сапраўды пралетарская перамога на шляху сацыялістычнага будаўніцтва.

Будуем упарта, напружана: уся ўвага будаўніцтву.

Затрымка. Няма замежных машын, туга ў інжынерна-тэхнічнай частцы.

Парткаляктыў, вытворчая нарада, прафарганізацыя—шпарка знаходзяць выхад. І сёння, на

работніц перакваліфікаваліся на фабрыцы „Х Кастрычнік“, яны зараз падвучаюць астатніх.

Неяк дзіўна было спачатку, пасля доўгіх год гулкага говару машын, нясупыннай рухавасці рук, галавы і ўсяго цела,—спакойна стаць к новай зьямальнай машыне, сачыць за ходам яе.

На ўрачыстым адчыненні фабрыкі рапартуе работніца—Ядзя Кунцэвіч (16 год працуе) аб тым што зьямальны цэх цалкам абвясціў сябе ўдарным. Работніца Шапчыц Н. ад імя каробачнага цэху выклікае на сацыялістычнае саборніцтва ўвесь каробачны цэх старой фабрыкі.

Вось яна наша перамога! Менавіта наша.

Наш чырвоны дырэктар Міхэйчык,—рабочы машыніст, намеснік яго—стары рабочы Мурашка; а загадчыкі цэхамі—нашы ўпакоўшчыцы: Наста Патаповіч, Каця Шапчыц і іншыя.

І ня толькі людзі, увесь завод наш—пралетарскі.

лава, Гардон і іншыя здалі свой трохгадзінны заробтак у фонд індустрыялізацыі краіны. Трымайлава зняла залаты персьцень—здала ў фонд індустрыялізацыі, выклікала ўсіх работніц зрабіць тое-ж.

Сёння падана больш 30 заяў аб уступленні ў КПБ. Гэта ўсё найбольш перадавыя рабочыя і работніцы.

У карпусы „Пралетарскай Перамогі“ зараз улілася многа новых рабочых і работніц. Сярод іх ёсць і тыя, што ніколі ня бачылі варштату. Наша чарговая задача выхаваць з гэтых людзей пралетараў, адданных справе рабочае клясы.

С. Фрыдланд.

Н.Барысаў.

Перашкоднікаў—прэч.

Амаль ва ўсіх цэхах нашай фабрыкі маюцца ўдарныя брыгады, асабліва гэта можна бачыць у грабнёвым цэху; некаторыя цэхі абвясцілі сябе ўдарнымі.

Фрэзарны цэх зноў павысіў нормы выпрацоўкі (гэта ўжо ў другі раз), таксама павялічылі норму выпрацоўкі дэлегаткі т. т. Занеўская, Караваява, Вішнеўская і Рычагова. Работніца Паперна павысіла норму на 20 проц. Усе камсамольцы абвясцілі сябе ўдарнікамі. Работніцы прымаюць актыўны ўдзел у сацсаборніцтве. Нядаўна мы ўступілі ў сацсаборніцтва з Охцэйскім Хэмзаводам.

Зараз старшыня вытворчай камісіі работніца.

Да падпісання дагавору рабочыя і работніцы падалі заявы аб прыняцці іх у партыю. Работніцы Залатарова і Пячэнка заявілі: мы як пралетаркі—павінны быць у радох КП(б)Б.

Работніцы і рабочыя абяцалі поўнасьцю выканаць сацдагавор.

Але ў сям'і нашай ёсць і вырадкі. Маюцца выпадкі парушэння працоўнай дысцыпліны і нядбайныя адносіны да працы. Некаторыя работніцы робяць прагулы па няўважлівых прычынах, спазьняюцца. Рыбачонак за сыстэматычнае спазьненне на другую зьмену знімаецца з працы. Над Рыбачонак і іншымі будзе зроблены суд грамадскі, бо спазьненні перашкаджаюць нам у выкананні ўзятых на сябе абавязкаў і выкананню прамфінпляну.

Буніна.

Менск, Галянтарэйная фабрыка.

„Фабзайчаты“ на вышэйшай кваліфікацыі. Папяровая ф-ка.

зямлі былога абшарніка,—вырасла новая наша „Перамога“.

Ледзь відаць па-за новым гігантам сцяну былой „Бярэзіны“. Побач шклянныя карпусы, залітыя электрычным святлом.

А ўнутры прасторна, многа паветры, многа свету. Лёгка і вольна дышыцца старым рабочым, звыкшым працаваць у дыму і духаце.

Ужо звыкліся з работаю работніцы (іх тут большасць). Частка

Волаты-аўтаматы, зьямальныя машыны савецкай вытворчасці—ны ўступаюць замежным.

На сходзе было неяк асабліва ўрачыста.

Укладзена дзеве новых цэглаў у наша сацыялістычнае будаўніцтва—фабрыка і электрастанцыя. Гэтыя цэглаў будуць моцнымі, агнятрывалымі, яны будуць і далей перамагаць.

На сходзе работніцы—Трымай-

Да перавыбараў калгасаў.

У справядачна-перавыбарчую кампанію забяспечым пралетарскае кіраўніцтва калгасамі. Канчаткова ачысьцім калгасы ад кулацкіх і іншых варожых элементаў. Перадавых калгасьніц вылучыць на кіруючую працу. Ня менш 35 процантаў жанчын вылучыць у кіраўнічыя органы калгасаў.

Па ўсім калгасам Беларусі з 1-га лютага па савік будуць праводзіцца перавыбары кіраўнічых органаў калгасаў, а таксама чыстка калгасаў ад чуждых кулацкіх элементаў.

Узмацненьне існуючых калгасаў, арганізацыя соцён новых калгасаў, масавая і суцэльная каляктывізацыя Беларусі, рашучая барацьба з кулацтвам і ліквідацыя кулацтва як клясы—вось лёзунгі, пад якімі будзе праводзіцца гэта кампанія.

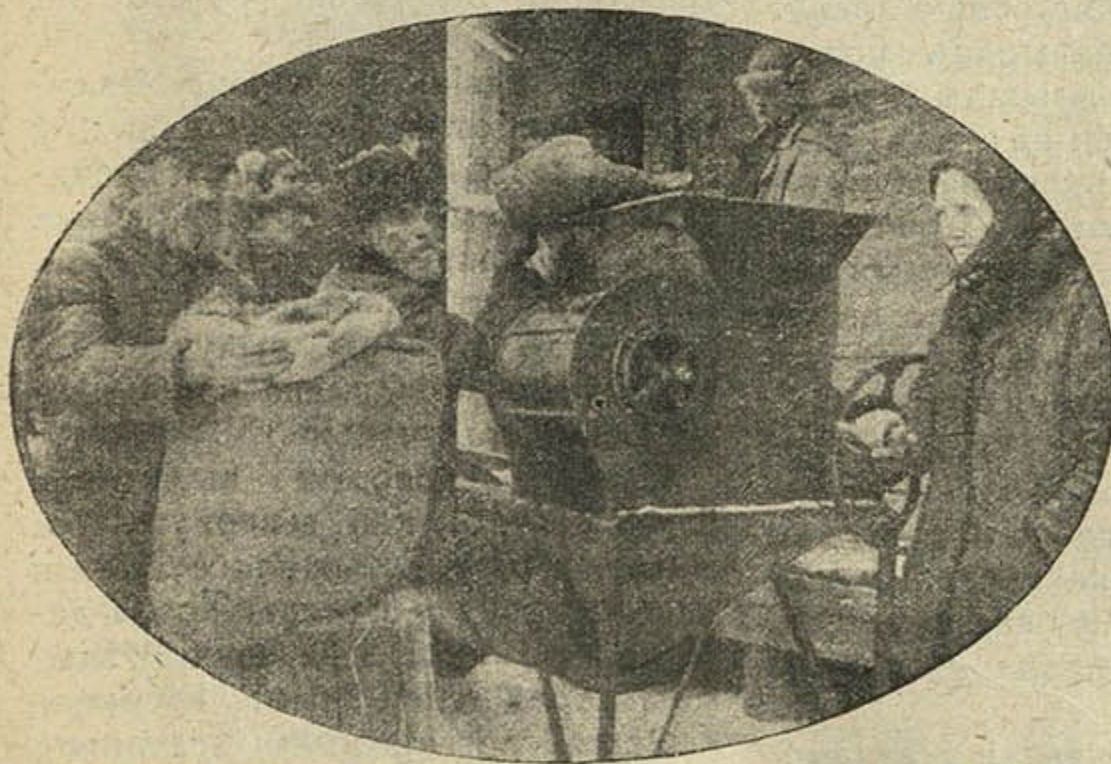
Кампанію перавыбараў кіраўнічых органаў калгасаў і чысткі апошніх неабходна скарыстаць для ўцягненьня ў калгасы батракоў і батрачак. Пры ўступленьні яны аслабляюцца ад унясення ўступных паявых узносаў. Калгасаўцы-актывісткі, дэлегаткі павінны дапамагчы ўцягненьню ў калгасы ўсіх батрачак у гэту пасейную кампанію.

Асаблівую ўвагу ўсіх калгасьніц трэба згуртаваць на пасьпяховым правядзеньні вясеньней сяўбы, для чаго неабходна хутчэй правесці здачу насеньня калгасьнікам і стварэньня насенных фондаў, абгульваньне маемасьці і барацьба з распадажай і забоем дывёлы. Усе гэтыя мерапрыемствы калгасьніцы павінны шырока абгаварыць.

У час справядачна-перавыбарчай кампаніі трэба шырока і поўна высьветліць дасягненьні і недахопы паасобных калгасаў, прыцягнуць на справядачна-перавыбарчыя сходы батрачак, бяднячак, і сяраднячак, арганізаваць для іх экскурсіі для агляду гаспадарчага і культурнага жыцьця калгасаў.

Пры правядзеньні перавыбараў і чысткі калгасаў калгасьніцы павінны зорка сачыць за тым, каб сапраўдна ачысьціць калгасы ад кулакоў і іншых чуждых і варожых людзей. Батрачкі, калгасьніцы павінны дапамагчы ў гэтай важнай справе.

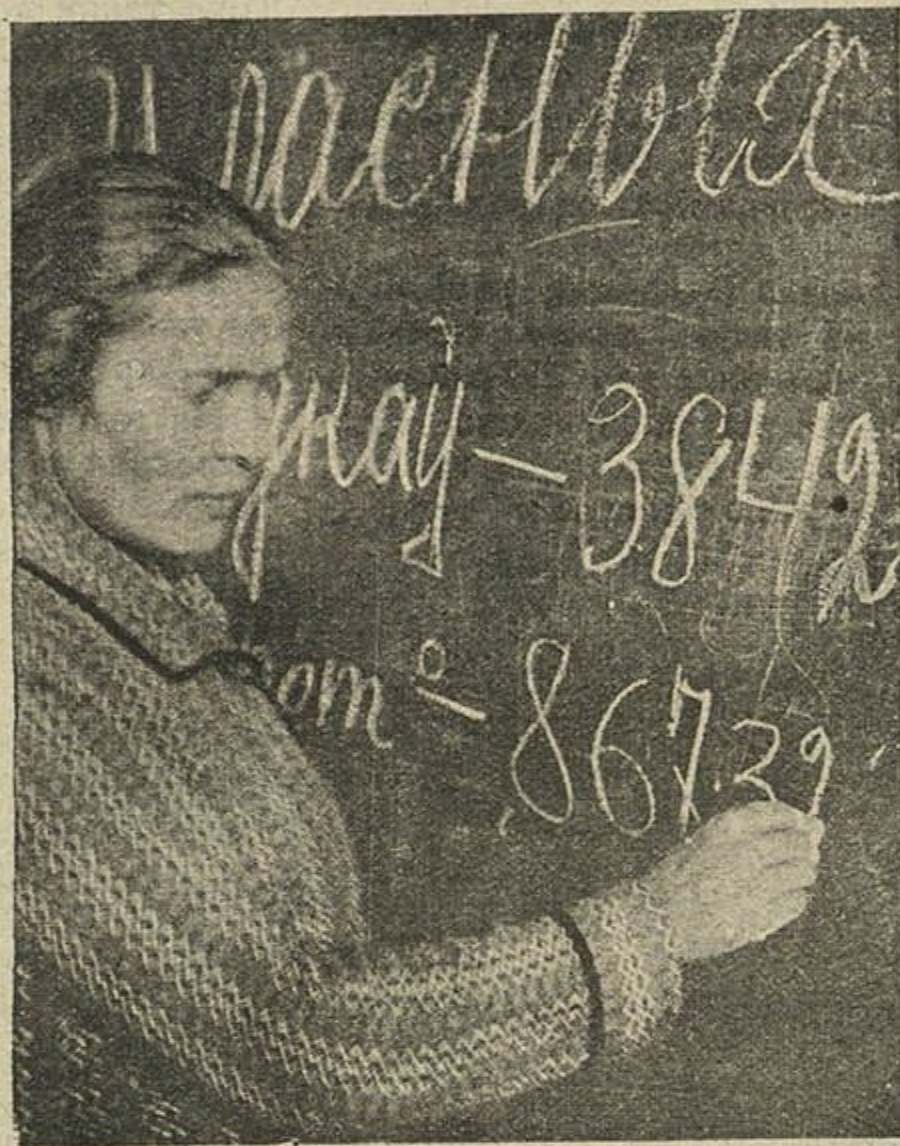
У склад кіруючых органаў калгасаў у гэтым годзе павінна быць уведзена ня менш 35% жанчын.

Перачыстка насеньня ў савгасе Смалявіцкага раёну.

У мінулым годзе ў складзе кіруючых органаў праўленьня і рэўкамісіяў было абрана толькі 21% жанчын. Гэта тлумачыцца тым, што ў радзе месц наглядаюцца зусім няўважлівыя асобы да

ўцягненьня жанчын ва ўсё грамадзкае жыцьцё калгасу. Аб гэтым яскрава сьведчыць тое, што на правадзімых для калгасьнікаў курсах, напрыклад, трактарыстых, зусім мала жанчын.

На ўсебеларускіх каапэратыўных курсах.

У надыходзячую перавыбарчую кампанію трэба растлумачыць усім калгасьніцам неабходнасьць шырокага ўдзелу іх у вырашэньні ўсіх пытанняў калгаснага жыцьця. Для гэтага патрэбна хутчэйшае разьнявольваньне калгасьніцы ад хатняй працы і стварэньне грамадзка-бытавых устаноў: ясьляў, пляцовак, агульных сталовак і пральняў. Патрэбна таксама хутчэйшае зьнішчэньне няпісьменасьці сярод калгасьніц.

Усяго гэтага магчыма дасягнуць толькі тады, калі самі калгасьніцы будуць працаваць над вырашэньнем пытанняў палепшаньня быту і гаспадаркі калгасу, калі яны праз дэлегацкія сходы, праз калгасьніц, вылучаных на кіруючую працу ў калгасах будуць дабівацца лепшай арганізацыі працы ў калгасах і пабудовы культурна-бытавых устаноў.

Ад таго на колькі будуць уцягнуты жанчыны ў склад праўленьняў калгасаў залежыць у значнай меры палепшаньне быту і ўмоў працы калгасьніц.

Таму на дэлегацкіх і агульных сходах калгасьніцы павінны абгаварыць пытаньне аб перавыбарах і дапамагчы забяспечыць склад кіруючых органаў калгасаў партыйцамі, камсамольцамі, батракамі і беднякамі, падрыхтаваць кандыдатуры лепшых калгасьніц у склад праўленьняў.

Сьмірноў.

Рыхтуем кадры.

Вылучэнкі аб сабе.

Добры пачын зрабіў Фрунзэўскі Райком КПБ, калі ён наладзіў таварыскі вечар вылучэнак. Абмен вопыту—вось мэта вечару.

Адна за адной пачынаюць апавядаць вылучэнкі аб умовах сваёй працы. Шмат цікавага апавядаюць вылучэнкі аб сабе.

Вось таварыш Беленькая—работніца-харчавічка. Зараз яна намеснік дырэктара фабрыкі „Прагрэс“.

— Боязна было мне работніцы ісці на такую працу кіраваць прадпрыемствам, дзе 250 рабочых. Здавалася ня спраўлюся... Спачатку каля стала кожнага майстра ўсё вывучала асобныя працэсы

фабрыцы. Зараз вылучана яна намеснікам загадчыка крамы ЦРК „Маць і Дзіця“. Таварыш Быкава трымае цесную сувязь з сваім прадпрыемствам, ад ячэйкі прыходзяць да Быкавай прасачыць, у якіх умовах працуе вылучэнка. Пры такой шчыльнай сувязі не паляхаецца вылучэнка, хоць магазын мае звыш 80 тысяч рублёў абароту ў месяц. За кароткі час т. Быкава хутка азнаёмілася з працай.

Тав. Юшкевіч—сялянка бяднячка, ужо каля году працуе старшынёй Акруговага Зямельнага Суду.

На гэтай працы трэба асабліва выразная клясавая лінія, і т. Юшкевіч прыходзілася напружана

Ня ведаю, на якую працу мяне паслалі? заяўляе Сьвержаноўская.

Дырэктар Камунбанку тав. Васкабойнікава кажа: паслалі бухгалтэрам, але пакуль т. Сьвержаноўская сядзіць на тэхнічнай працы, возіцца з дробнымі паперкамі.

Ці будзе з яе бухгалтэр пры такіх умовах? Ці мэтазгодна такое вылучэньне? Няхай зараз падумаюць аб гэтым тыя, хто вылучаў.

Цікава, што ў Камунбанку ёсць яшчэ адзін рабочы—вылучэнец; ён таксама кідаецца без дапамогі, а некаторыя спэцыялісты насьмяхаюцца: ніколі нічога з яго ня будзе.

Дарафееву—работніцу шпалернай фабрыкі праўленьне МЦРК паслала працаваць у сталуюку, дзе незработанасьць, адсутнасьць спаянага апарату маглі і не вылучэнцы сарваць працу. Падала Дарафеева заяву ў ячэйку—просіць дапамогі. Ячэйка разгледзела заяву і паслала Дарафееву на курсы Бязбожнікаў.

— Мы нянек прыстаўляць ня можам,—так сказалі ў ЦП Саюзу Працязмлесу, батраццы тав. Шамелевай, калі яе вылучылі на адказную працу ў цэнтральнае праўленьне.

Справядлова, нянек вылучэнкам ня трэба, але прасачыць, як нячулыя працаўнікі выконваюць дырэктывы партыі аб вылучэньні—неабходна.

Многа яшчэ перадавалі свае ўражаньні вылучэнкі, усяго не пераскажаш.

Вынік адзін: у справе вылучэньня работніц і сялянак мы ў апошні час бязумоўна маем некаторы пералом, але гэтая работа яшчэ не праводзіцца штодзённа. Мы яшчэ не забясьпечылі сталай дапамогай у працы вылучаемых. Не заўсёды прадумана праводзіцца і само вылучэньне.

Сярод некаторых вылучэнак ёсць настроі, каб зьварнуцца на вытворчасць. Гэтыя няправільныя настроі трэба расьсеяць. Трэба дабіцца, каб самі вылучэнкі ўздымалі перад партыйнымі і прафэсійнымі арганізацыямі пытаньне аб умовах сваёй працы, патрабавалі сабе дапамогі.

Вылучэньне работніц трэба перавесці на рэйкі сыстэматычнай работы, зараней падрыхтаваць кандыдатуры, дабіцца складаньня чужых таварыскіх абставін у рабоце вылучэнак.

Ан-ская.

Нарады вылучэнак: Кастрычнікаўскага райкому (Менск).

вытворчасці. І работніцы да мяне прыглядаліся. Былі моманты, калі цяжка было спачатку, але падтрымалі таварышы па працы.

Зараз т. Беленькая ўжо абсвойталася з працаю, цесна звязалася з рабочай масай. Партыйная ячэйка аказвае ёй значную дапамогу.

Мэханік на „Чырвоным Тэкстыльшчыку“ тав. Кішчыцэр была першай вылучэнкай на фабрыцы. У 1927 годзе фабрыка яшчэ была працкаляктывам.

Ня было таксама партыяйкі.

Дрэнна сустрэлі спэцыялістаў вылучэнку і фабком мала дапамагаў. Але тав. Кішчыцэр здолела апраўдаць сябе на працы, пераканала, што і работніца можа працаваць на кваліфікаванай працы.

Зараз ужо дзеве работніцы фабрыкі вылучаны майстрамі, яны працуюць пры дапамозе ячэйкі і фабкому.

20-гадовы вытворчы стаж мае тав. Быкава па працы на абойнай

працаваць, каб усвоіць сваю працу.

Прыходзілася пачынаць працу ў цяжкіх умовах: прышла ў установу, далі ёй ключ ад стала і сказалі „працуй“, а як працаваць ніхто не растлумачыў. Прыходзілася карыстацца клясамым пацудзем, а нахамі сядзець, вывучаць законы. Цяпер т. Юшкевіч ужо добра вывучыла сваю працу.

Кейска толькі тое, што па горла перагружана вылучэнка. Яна—кіраўнік гуртка, сябра праўленьня Мопру, вучыцца на вячэрнім рабфаку. Трэба ячэйцы паклапаціцца, каб больш раўнамерна накружаць вылучэнак.

Усе гэтыя вылучэнкі з дапамогай партыйнай арганізацыі зараз добра адчуваюць сябе на працы.

Але ў некаторых нашых установах наглядаюцца недапушчальныя адносіны да вылучэнак.

Тав. Сьвержаноўская—работніца фабрыкі „Кастрычнік“, была актывісткай на сваім прадпрыемстве і сакратаром камсамольскай ячэйкі.

ВОРАГ

Н. Бяліна-Надгалецкі.

I.

— Добры дзень. Даша! Добра, што прыехала. Разам працаваць будзем.

Ведаў Ліпніцкі Дашу яшчэ з маленства, з адной вёскі былі. Разам у коні гулялі. Пасля Даша ў горад паехала, на фабрыцы працавала, у партыю ўступіла.

А сам Ліпніцкі таксама партыец, зараз сакратар ячэйкі калгасу. Першы з сваёй вёскі ў калгас уступіў, ды яшчэ добрая палова вёскі Замошша за ім у калгас пайшла.

— Ну, як тут у вас?—пытае Даша Ліпніцкага: кажы ўсё папарадку, Васіль!

— Справы нішто, толькі вась кулаччо з зуседняй вёскі вельмі ўжо за продаж жывёлы агітуе:

„У калгас ідзіце,—кажуць яны беднаце,—а жывёлу сваю—продайце, таму што ў калгасе вам дзяржава ўсё дасць. Ну, а тыя і гоняць на базар.

— А вы што-ж?

— Зразумела, на сходах тлумачылі, з беднатаю гутарылі.

— А ў калгасе як?—зноў запытала Даша:—людзі старанныя падабраліся?

— У гэтым у нас добра ўсё. Людзі падабраліся працавітыя, сумленныя. І камсамольцы ёсць. Надойчы нават піанэр-атрад арганізавалі. Толькі бачыш Даша, ёсць сярод нас і нехта, што супроць арудуе. Адчуваем, што ёсць такія, а хто—невядома...

— Чаму ты так думаеш, Васіль? хіба было што?

— Нічога пакуль асаблівага ня было, толькі бачыш, кулаччо вельмі з нашымі плянамі знаёма, усе справы нашы ведаюць. Адкуль-бы? Ня інакш—у калгас наш вораг пралез: кулакам на руку стараецца, супроць калгасу работу вядзе.

— Гэта трэба было б выкрыць,—сур'ёзна заўважыла Даша: трэба будзе вывесці зрадніка на чыстую ваду.

* * *

— Работніца з гораду да нас прыехала, партыйная,—перадавалі адзін аднаму сяляне: Сёньні ўвечары сход будзе... Беднату і дэлегатак збіраюць.

— Насыпявае яна вам рознага на сходзе,—калюча падсьміхаліся вясковыя заможнікі:—Вядома вучоныя, курсы ў горадзе спецыяльныя праходзяць, каб нашага брата маніць. А вы і вушы развесіце.

— Не палохайце дзядзька, мы і самі з вусамі, разьбярэмся,—адказаў Мікіта Кіпцік:—А ў вашых саветах, між іншым, ня вельмі зацікаўлены.

— Не, ты гэта не кажы,—заўважыў Лясавік:—У мястэчку баюць, што коні і кароў адбяруць і ў калгас залічаць... А там і граша за іх не заплацяць.

— І цябе ня возьмуць, таму, што ты сваю кабылу ўжо даўно з двара сплавіў,—папракнуў яго Кіпцік. І сур'ёзна дадаў:

— Глупства ўсё гэта і кулацкія выдумкі. Яно вядома: раз у калгас усе ісьці парашылі, то і жывёлу з сабою трэба забраць. Інакш як-жа ты зямлю калгасную апрацоўваць будзеш, чым карміцца будзеш? А кулакі, вядома—супроць калгаса. Вось таму яны і чуткі розныя распускаюць.

Увечары ў сельсавет многа людзей назбіралася: калгаснікі, дэлегаткі, бедната, вясковы актыў.

— Кулакі маняць вас, таварышы,—гаварыла Даша:—Яны падштурхоўваюць продаць за бяцэнак коняй, кароў... А чым-жа вы тады ўзарэце калгасную зямлю? чым карміць будзеце дзяцей? ды і дзяржаве шкода вялікая. Ворагу толькі на руку гэта.

— Кулакі бачыш—таксама жывёлу продаюць,—заўважыў нехта з кутка сельсавету: Малашонак жарабца ўчора ў Зарэччы прадаў, быка таксама продаць збіраецца.

— Кулакі продаюць сваю жывёлу для таго, каб вас на тое-ж падбурваюць,—адказаў Ліпніцкі: Кулак бачыць, што прышла яго

апошняя гадзіна, вась ён і змагаецца з усяе сілы. Ён ведае добра, што калгаснікаў эксплёатаваць ня зможа. А за злоснае зьнішчэньне жывёлы ён адкажа.

Доўга цягнуўся сход. Засыпалі пытаньнямі.

— Карова-ж мая—гаварыў сходу Лясавік: Ну добра, я пашоў у калгас. Дык чаму-ж тады каровы я аддаваць павінен?

Калгас набудзе кароў за дзяржаўныя сродкі.

— Не, таварышы, няправільна гаворыць Андрэй, заўважыў Кіпцік: Вядома, жывёлу ўсю трэба ў калгас, раз гаспадар туды пашоў.

Уначы расходзіліся з сходу.

— Панятліва баба гарадзкая гаворыць,—гаварыў Андрэй, ідучы па вуліцы: Толькі вась ня верыцца мне, што коні ды каровы нашы агульнымі ў калгасе будуць. Маняць нас...

— Ды хто маніць табе будзе, дурная твая галава?—Нават плюнуў разэлаваны Кіпцік: Савецкая ўлада за беднату гарою стаіць, а ты кулакоў—ворагаў нашых заклятых слухаш. Цьфу!.. Нават гаварыць пасля гэтага з табою не ахвота.

А Даша яшчэ доўга сядзела ў сельсавеце, гутарыла з сялянамі і сялянкамі.

II.

У лепшай вясковай хаце Анішчанкі ціха. Шчыльна зашпуляны ваканіцы. Моцна замкнуты дзьверы і цяжкія вароты. І толькі тоненькі прамень сьвету лямпы падае скрозь шчыліны на сьнег, падказвае, што ў хаце Анішчанкі яшчэ не палеглі спаць, ня гледзячы на позьні час.

— Дашка гэта самая, што з гораду—весь калгас узварушыла,—гаварыла Анішчанкава госьця, папраўляючы спаўзаючую з галавы хустку, палахліва аглядалася на дзьверы: камуністаў на зачынены сход учора збіралі.

— Т-а-к...—цягнуў Мітрафан. Аб чым гавораць?

— Ды вась аб тым-жа... Вёску ўсю ў калгас прыпісаць, кулакоў

выселиць, усю жывёлу—у агульнае карыстаньне перадаць.

— Аб гэтым вашы камунары цівосе баюць,—усьміхнуўшыся дадаў:

— Хутка казку казаць, марудней—справу рабіць.

— Не скажы,—зноў зашаптала Анішчанкава госьця:—Зараз сур'ёзна за справу ўзяліся калгасьнікі.

— Гм... ну, а вёска як? Жывёлу-ж продаюць! Хэ-хэ-хэ...

— Сход беднаты правялі, каб ім усю справу растлумачыць, а пасля парашылі ў калгас ня прымаць таго, хто жывёлу распродзе.

Памаўчаўшы хвіліну Анішчанка працягваў:

— Кепска справа!

Спыніць бедната кароў і коняў скупшчыкам сплаўляць, сапраўды спыніць...

— Ня добра гэта. Па-першае, узмацнее калгас—куды дзецца? па-другое, ад цябе хавацца нечага, з Раманам—скупшчыкам у нас умова маецца: за кожную продзеную карову, ці каня—мне па пяцёрцы ў кішэню перападае. Двайная страта выходзіць!

Ахрыплым ад злосьці голасам ён скончыў:

— А на апошняе, калі яны перамогуць, пеўня чырвонага пад стрэху запустым... Няхай гарыць праклятае племя!

* * *

— Стой, Даша,—ціха прашаптаў Ліпніцкі, хапляючы за руку спадарожніцу, схаваўся з ёю за вароты.

— Глядзі Ліпніцкі: Анішчанка з некім сакрэтам ўгачы разводзіць.

Толькі—хто-б гэта мог быць? Цёмна, ніяк не распазнаю.

Анішчанка, стоячы каля варот свайго двара, даваў настаўленьне:

— Дык глядзі-ж, аб усім даведайся, як след.

— Чуеш Васіль?—ціха запытала Даша:—Вось яны зраднікі нашы...

Але хто-б гэта мог быць?

— Ты пачакай ісьці—гаварыў Анішчанка:—у мяне ў галаве зусім іншае мяркуецца. Але пойдзем у хату, тут нас могуць падслухаць.

— Позна ўжо,—адказаў жаночы голас:—Уначы боязна адной полем да калгасу ісьці...

— Значуеш у мяне, не ўпяршыню. Скажаш—значавала ў дзядзькі... А заўтра раніцою ў калгас звернешся. Справа, бачыш, вельмі важная.

Анішчанка з госьцяю, зноў схаваліся ў дзверях хаты.

— Няўжо гэта Матруна?—гаварыў Ліпніцкі, паглядаючы на занесены сьнегам дом Анішчанкі.—Па паходцы—нібы яна... Сваячкай прыходзіцца Матруна Анішчанку.

— Але ня можа быць,—рашуча сказаў ён: Матруна—жонка аднаго нашага калгасьніка. Муж яе, хоць і ня вельмі актыўны, але ўсё-ж нішто чалавек.

— Матруна—сваячка кулака. Уначы Анішчанка з некай жанчынай пра калгасныя справы гутарыць,—задумліва меркавала Даша.—Падазрона ўсё гэта, Васіль. Трэба праверыць.

— Вось што, Даша,—адказаў Ліпніцкі: Пойдзем у калгас і даведаемся, дома Матруна ці не.

— Правільна,—падтрымала яго Даша.

Насупроць халоднага ветру яны шпарка закрочылі па сьнегавой дарозе, якая вяла к стаячаму нагрудку, у трох вярстох ад вёскі, калгасу.

III.

Гудзе, хвалюецца „агульны сход“ калгасу „Кастрычнік“. Разглядаюць пытаньне аб зрадніцтве.

Нізка нахіліўшы галаву сядзіць Кастусь, воўкам глядзіць. А Матруна рэзка абводзіць вачыма сабраўшыхся, рэзка адказвае на пытаньні.

Зараз ёй усё роўна, якое рашэньне вынесе сход. Яе сувязь з дзядзькам-кулаком—выкрыта. Ды, папраўдзе кажучы, ня вельмі заклапочана Матруна. Не па нутру ёй калгас. Зараз-жа, разам з мужам, выберацца з калгасу. Дзядзька багаты,—дапаможа, нават золата ёсьць. Ды і ў бацькі моцная гаспадарка...—мільгае ў яе ў галаве.

Адзін за другім устаюць калгасьнікі, з абурэньнем выносяць прапановы супроць зраднікаў, воўрагаў.

— Кулакоў прэч з калгасу.

— Кулацкую сямейку—прэч ад гэтуль.

Слухалі, парышылі... І ў гэты-ж вечар сям'я Кастуся паплялася з калгасу пад крыдлачка Мітрафана Анішчанкі...

.....

— Выгналі!—сказаў Кастусь, ухадзячы з жонкай у хату Анішчанкі і цяжка сядоўчы на зэдлік.

Слухаў Мітрафан падрабязнае апавяданьне сваячкі, хмурыў густыя брові, люльку курыў.

— Гэтак, праз пару тыдняў уся вёска пойдзе ў калгас, з жывёлай і ўсёй гаспадаркай. А нам тады—капут. Зьбірай манаткі і правальвай ва ўсе чатыры бакі. Разумееш?

— Разумець то разумею,—адказала дзядзьку Матруна: Як ня паняць... Ды вось, што рабіць нам зараз? Супроць ражна не палезеш!

— Ну, гэта як сказаць,—хітра ўсьміхнуўся Мітрафан: Што коль-век зрабіць і тут можна.

IV.

— Час дамоў расходзіцца,—гаварыла Даша, атуліўшай яе ў чытальні моладзі. Позна ўжо. А заўтра ўсім з пеўнямі ўставаць трэба.

— А мяцеліцца, мяцеліцца, так і вые, ускрыкнула маладая калгасьніца—Маруся, прычыняючы дзверы.—Сьнегу наваліла...

Справа, бачыш, вельмі важная.

Вясёлым натаўпам вышлі з гора на папаленага чырвонага кутка на белую, сьнегавую вуліцу.

— Пачакайце, браткі,—спыніў камсамалец Пятрусь, пільна ўглядаючыся ў цемнату.—Здаецца нехта пад хлявамі нашымі блудзіць... Але ж, вось, глядзіце, зараз з хлява ў канюшню падаўся.

— Так, іх двое,—заўважыў нехта другі: Хто-б гэта? Нашы ўсе ў такі час па хлявах ня ходзяць.

— Праверым—азначыў Пятрусь:

— Вы пачакайце тут, а я з Янкай у канюшню падбягу.

Два камсамольцы накіраваліся к хлявам.

— Ціха, Янка,—гаварыў свайму спадарожніку Пятрусь: Ня рыпай ботамі. Калі гэта зладзеі якія,—трэба паймаць на месцы злачынства.

* * *

— У, чорт!

Нешта грузнае ўпала ў цемнаце канюшні на Пятруся. Зьбіла яго з ног, паняслося па дарозе к вёсцы.

— Трымай, трымай яго!—крычаў Пятрусь, шпарка ўскочыўшы на ногі, кінуўся сьледам за бягучымі.

— Янка, бабу трымай!

— Ды гэта-ж Кастусь—распазнаў Пятрусь нагнуўшыся да ляжачага на сьнягу чалавека.

— Той самы, што ўчора з калгасу выгналі.

Раніцою злачынцы былі арыштаваны. Як ні мудрылі, але прышлося прызнацца ва ўсім. І супроць калгасаў агітавалі, і за распродаж жывёлы, і жывёлу калгасную атруціць спрабавалі.

— Адным ворагам у вёсцы менш будзе!—з палёгкай уздыхнуў Кіпцік, наглядаючы, як сані з злачынцамі паступова рухаліся, хаваючыся за паваротам дарогі.

— І астатніх-бы туды, каб не перашкаджалі нам...

V.

Чулі? Анішчанка... атруціць калгасную жывёлу спрабаваў—захлёбваючыся ад хвалявання гаварыла цётка Лісавета сабраўшымся каля студні сялянкам.

— Анішчанку, Матруну і Кастуся—усіх міліцыя ў горад павезла, судзіць будуць.

— Туды ім і дарога,—адказала дэлегатка Хрысьціна:—Ці бачана гэта, каб жывёлу труціць. Кулакі праклятушчыя!

— Будзе ведаць, як шкодніцтвам займацца—падтрымала яе Куліна.

— Вам бы ўсё толькі чужое ў кішэні свае напіхаць... голь перакатная,—злосна шыпела ў адказ Настаха.

Падхапіўшы каромысла Настаха пабегла па вуліцы.

— Бяжы, бяжы,—праводзілі яе Куліна і іншыя: Хутка і да ўсіх кулакоў дабярэмся.

* * *

У сельсавеце, за разгорнутым на сталае плянам сядзеў прыехаўшы з цэнтру земляўпарадкавальца. Тлумачачы карысьць каляктыўнай апрацоўкі зямлі, карысьць каляктыўнай гаспадаркі.

— Зразумела, таварышы,—пытаў ён.

— Зразумела—адказаў за ўсіх Кіпцік.

— Выходзіць, што найлепш у калгас, згадзіўся і Лесавік.

— Яно вядома... цяжка аднаму гаспадарыць.

— Дык як, таварышы, у калгас ўсёй вёскай запішамся?—запытаў Кіпцік.

— Даша нам усё толкам растлумачыла... Справа зразумелая.

— Усёй вёскай, з жывёлай і ўсім. Трэба зараз-жа насеньне здаць і агульныя хлявы пабудуем.

— Без кулакоў толькі.

Усе рукі падняліся за новыя каляктыўныя формы жыцця.

У К А Л Г А С А Х.

Дапаможам каляктывізаваць падшэфную вёску.

Пасьля праведзенай працы наша падшэфная вёска Сьляпянка аб'ядналася ў калгас.

Наша фабрыка „Чырвоны Тэкстыльшчык“ вылучыла брыгаду з 7 рабочых для работы ў гэтай вёсцы. Брыгада праводзіць растлумачную працу і дапамагае ў справе каляктывізацыі гэтай вёскі. Нядаўна прадстаўнік брыгады інфармаваў рабочых аб ходзе работы ў гэтай вёсцы і чарговых задачах рабочых.

Рабочыя аднагалосна пастана-

вілі: адпрацаваць адзін дзень у карысьць калгасу імя т. „Дзяржынскага“, што дасць 700—800 руб.

Завялевіч.

У калгасы—супроць рэлігіі.

Сход жанчын Самахвалавіч выказаўся за хутэйшае разгортваньне каляктывізацыі сельскай гаспадаркі. Тут-жа на сходзе 6 сямей і 6 адзіночак заявілі аб уступленьні ў калгас.

Удзельнікі сходу заявілі аб тым, што яны адмаўляюцца ад рэлігіі; прасілі перадаць пад культасветныя ўстановы царкву і синагогу.

П—н.

Няма працы.

Пры камуне „Чырвоны Бераг“ Кліноўскага с-с., Чэрвенскага раёну арганізаваны дэлегацкі сход.

Таварыш Бохан, калі арганізаваў дэлегацкі сход, казаў будзе наведваць дэлегатак два разы ў месяц. Але ўжо прайшло два месяцы і дэлегаткі нікога ў вочы ня бачылі.

Ня глядзячы на тое, што ў камуне амаль што ўсе жанчыны няпісьменныя, але лікпункта няма. Трэба райвыканкому паклапаціцца і наладзіць заняткі па ліквідацыі няпісьменнасці.

Зоркі.

Прэч перашкоднікаў сацспаборніцтва і ўдарніцтва

Супроць шкодніц у вытворчасці. Гультайкам, антысэміткам ня месца на вытворчасці. Рабочыя ўдарнага Хлебазаводу адзінадушна падтрымалі звальненне з працы Сьліжук і Жук.

Справа Жук і Сьліжук разглядалася з шырокім удзелам усіх рабочых заводу. Ударнаму заводу неабходна было раз назаўсёды пакончыць з падрыўшчыкамі працоўнай дысцыпліны, з чуждым элементам на заводзе.

У чым тут справа?

Аб чым гаварылі рабочыя на РКК па гэтым пытанню?

Работніцы бараначнага цэху Жук і Сьліжук, прышоўшы на працу, патрабавалі ў цэставода загатоўкі ім цеста менш звычайнага. Цэставод нарыхтаваў звычайную колькасць цеста, Жук і Сьліжук, незадаволеныя цэставодам, пачалі працаваць „з прахладкай“, у выніку — заставілі 15 кілёграм цеста нявырабленым. Яны кінулі цеста і ўцяклі дамоў.

Заступаючай змены ў гэты дзень ня было. Цеста на стала пачала старэць. Каб не дапусціць канчатковага сапсавання цеста, варыльшчыца Чартова як кольвек адна з цяжкасцю вырабіла цеста.

Адміністрацыя зняла з работы Жук і Сьліжук і ня толькі за гэты ўчынак Жук і Сьліжук маюць ужо па 3-4 вымовы.

Сьліжук у час працы абліваецца вадою, вада пападае на дошкі з баранкамі. Сьліжук сьпіць на працы.

Першую пазыку індустрыялізацыі Сьліжук прадала, на 2-ю і 3-ю зусім не падпісалася, у прысутнасці ўсіх аблаяла старшыню рэдкалегіі сабакай, правакатарам і іншымі словамі.

Аднойчы Жук схапіла за грудзі работніцу Мінкіну, паваліла на падлогу. Гэты антысэміцкі ўчынак прайшоў непакараным. Жук кідае цеста ўжо колькі разоў. Па прафэсійнай лініі яна атрымала суровую вымову з папярэджаннем.

На пашыраным пасяджэнні РКК рабочыя рашуча асудзілі падрыўшчыц Жук і Сьліжук. Ня было ніводнага рабочага, які б абараняў гэтых работніц і не адобрыў звальнення з працы Жук і Сьліжук.

Наша задача канчаткова аздаравіць бараначны цэх, вычысціць увесь варожы элемент шкоднікаў сацспаборніцтва і ўдарніцтва, ім не павінна быць месца на заводзе.

Менск, Хлебазавод.

ТЭКСТЫЛЬШЧЫЦЫ СПАБОРНИЧАЮЦЬ.

Будуем.

Сацыялістычнае спаборніцтва ў нас пачало разгортвацца з асобных дробных цэхаў, пасля пераходзіла ў буйныя, арганізаваліся ўдарныя брыгады.

Зараз у нас ёсць дзевяць ударных брыгад, у іх 121 ударніца. Камсамольская ячэйка цалкам абвясціла сябе ўдарнай.

Ударнікі абавязаліся: узяць працоўную дысцыпліну, барацьба за якасць прадукцыі, вытворчасць працы, поўны ўдзел у вытворчых нарадах, пагалоўная падпіска на 3-ю пазыку індустрыялізацыі, цалком знішчыць прагулы і спазнененне, знішчыць гутарку і непатрэбнае адрыванне ад работы.

Пры зацвярджэнні выпрацаванага ўдарнікамі статуту выяўлена, што раней некаторыя падпісаліся на пазыку не на поўны заробтак, таму яны зараз жа падпісаліся дадаткова. Напрыклад: Чэрыкава на 25 руб., Ярцта — 60, Хвастова і Раманоўская — на 25.

Дзевяць работніц, якія адмовіліся падпісацца дадаткова на пазыку, ня прынялі ва ўдарніцы.

Асабліва ўважліва падыходзілі мы пры адабранні стараст брыгады, бо ад прыкладнасці і аў-

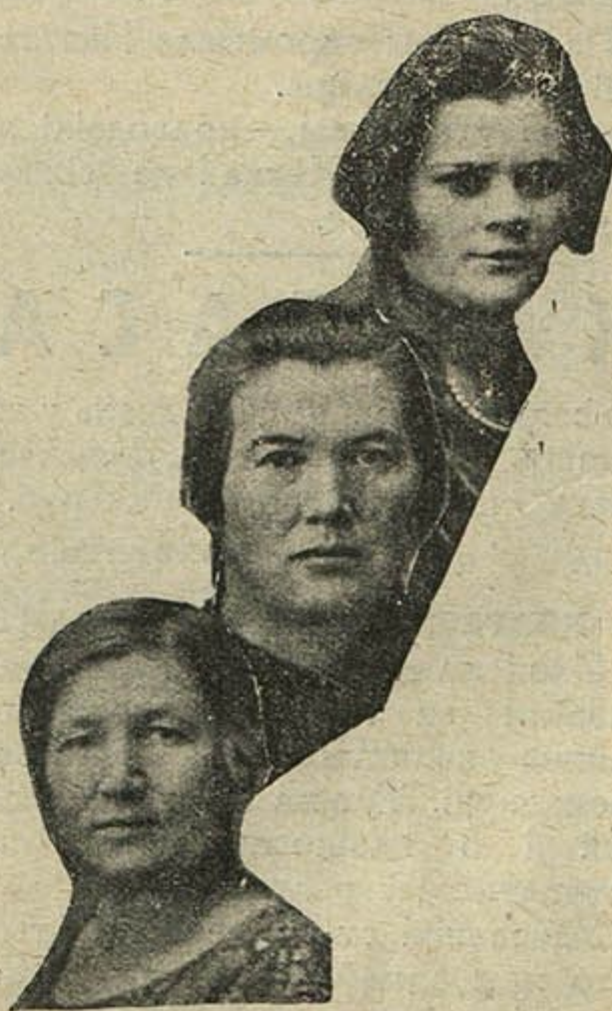
тарытэтнасці іх многае залежыць і ў рабоце брыгады. У нас на фабрыцы ёсць прыклады, калі даўней арганізаваныя брыгады працуюць слаба, таму што стараста брыгады пасыўны.

Кепска дапамагае спаборніцтву культкамісія, у рабоце яе зусім не адбіваецца становішча і задачы спаборніцтва.

Красільня фабрыкі ня мае ніводнага ўдарніка, у той час, калі там ёсць прафактыў і камуністы, якія маглі б дапамагчы разгортванню сацыялістычнага спаборніцтва і арганізацыі ўдарных брыгад. Таксама пакуль ня ўдзельнічае ў сацыялістычным спаборніцтве адміністрацыйна-тэхнічны персанал і кладавая.

Зараз у нас на фабрыцы зніжаны прагулы, спазнененні на работу, узмацнілася працоўная дысцыпліна. Узяўшыцю-ж вытворчасці працы значна перашкаджае недахоп сыравіны.

Завалевіч.

Ударніцы Віцебскай акумулявай ф-кі.

Менск, фабрыка „Чырвоны Тэкстыльшчык“.

Дэлегаткі—актыўныя грамадчыцы.

Выклікаем Койданава.

Нарада чытачак, карэспандэнткаў савгасніц і калгасніц Заслаўскага раёну пастанаўляе ўступіць у сац. саборніцтва на арганізацыю работы вакол „Белрабсяляні“ і выклікае Койданоўскі раён па наступных пунктах:

1. К сакавіку месяцу мець ня менш 500 падпішчыкаў на часопіс.

2. Арганізаваць ня менш 20 гуртоў чытачак часопісі ў кожным сельсавеце, калгасе, савгасе і хаце чытальні, і сыстэматычна праводзіць працу ў іх, прыцягнуць да гэтай справы камсамол, настаўніцтва.

Уцягнуць у гурткі ня менш 225 батрачак, савгасніц, калгасніц, бяднячак і сераднячак.

3. У гуртках акрамя прапрацоўкі надрукаваных матэрыялаў заняцца выхаваннем кадраў сялькорак з разлікам, каб у кожным калгасе, савгасе былі рабсялькоркі.

Зараз, пасля раённай нарады, удзельнікам яе паставіць даклады аб 5-цігодзьдзі часопісі на агульных сходах у савгасах, калгасах і вёсках. На гэтых сходах заслухоўваць справаздачу ўпаўнаважаных часопісі (дзе яны былі), праглядзець іх склад і абавязкова абраць ўпаўнаважаных у кожнай вёсцы, калгасе, савгасе. Упаўнаважаным наладзіць сувязь з рэдакцыяй.

4. У парадку сацсаборніцтва мы бярэм на сябе абавязак стала асьвятляць пытаньне калгаснага будаўніцтва ў раёне і выклікаем пасьледваць прыкладам Койданоўскі раён.

5. Выкананьне гэтай умовы правярыць да васьмага сакавіка 1930 г.

Папраўкі.

1) У № 1 часопісі на старонцы 13 у артыкуле тав. Лебедзевай памылкова надрукована: „Штаб распрацоўваў пытаньне аб пабудове дзіцячага саду на сродкі куспромсаюзу“, трэба чытаць... „Аб арганізацыі дзетсада“.

2) Ніжэй надрукована: „пры ўдзеле саміх рабочых арганізаваны перасовачныя пэдакансультацыі“, трэба чытаць—„Арганізаваны перасовачныя пэдакансультацыі“.

3) На старонцы 14 у артыкуле „Калгасніцы, карміце кароў па нормам“ памылкова падпісана Туркін, трэба чытаць Цітоў.

Што робіць ячэйка.

(В. Лугінцы, Уваравіцкага раёну).

За 12 год існаваньня Савецкай улады ў вёсцы Лугінцах ня было праведзена ніводнага жаночага сходу, ні адна з жанчын ня выпісвае і ня чытае газэт і наогул ня знаюць, што робіцца на сьвеце. Сьпіць Уваравіцкі райжанарганізатар, партыйная і камсамольская ячэйкі, Ліпскі сельсавет, а таксама і хата-чытальня, і ня думаюць як павесці працу сярод жанчын в. Лугініч.

Свой.

Дэлегаткі зьбіраюць грошы на самалёт.

Дайце грамадскую працу.

Пры Прылепскім сельсавеце Астрашыцка-Гарадзецкага раёну ніякай грамадзкай працы не праводзіцца з дэлегаткамі.

Я год была дэлегаткай і цяпер таксама. Маю жаданьне к грамадзкай працы, але партыячка зусім забылася пра тое, што ёсьць дэлегаткі і трэба заняцца працай.

Зараз зіма пройдзе. Я прасіла даць мне лікпункт; ці другую якую грамадскую працу, але і сёньня няма ніякай працы і не праводзяцца заняткі з дэлегаткамі.

Дэлегатка В. Плевако.

Ад рэдакцыі:

Рэдакцыя чакае адказу, што зроблена па гэтаму пытаньню ад Астрашыцка-Гарадзецкага Райкому партыі і Прылепскай ячэйкі.

Патрабуем дапамогі ў працы.

Кіраўнік дэлегацкага сходу камуны „Першага Мая“, тав. Шыдлоўскі, усяляка адхіляецца ад гэтай работы, ён кажа, што гэту працу павінна рабіць жанчына.

Райкому трэба даць паказаньне такім партыйцам, што праца дэлегацкіх сходаў зьяўляецца абавязкам кожнага сябра партыі. Лапуцько.

Выклік прымаем.

Пухавіцкі Райком КП(б)Б далкам прымае выклік Самахвалавіцкага РК КП(б)Б на работу па часопісі „Беларуская Работніца і Сялянка“, адначасова выклікае на сацыялістычнае саборніцтва па працы сярод жанчын па такім пунктам.

К 1/V—30 г. ня менш двух дэлегацкіх сходаў павінна ўвайсьці ў калгас. К 1/I—30 г. сабраць праз дэлегацкія сходы 600 мяшкоў. Закласьці дзьве Мопраўскія палоскі праз дэлегацкія сходы ў час вясеньняй саўбы 1930 г. Распаўсюдзіць 3-й пазыкі індустрыялізацыі праз дэлегацкія сходы на 200 рублёў. Правесці дзесяцідзённыя раённыя паліткурсы батрацтва, з разлікам на 40 чалавек, дзе павінны быць ня менш 20 чалавек жанчын батрачак. Арганізаваць ня менш 3-х сэкцый батрачак пры дэлегацкіх сходах, дзе праводзіць палітвыхаўчую працу і ліквідацыю няпісьменнасьці сярод батрачак. Ліквідаваць няпісьменнасьць у 600 жанчын, у гэтым ліку павінны зьнішчыць сваю няпісьменнасьць дэлегаткі 4-х сходаў пры савгасах. Завербаваць ня менш як на 300 рублёў у касу ашчаднасьці жанчын сялянак праз дэлегацкія сходы. Падрыхтаваць і вылучыць ня менш 10-ці жанчын батрачак, савгасніц работніц на адказную кіруючую працу. Правесці дзьве раённыя канфэрэнцыі батрачак і дзьве нарады грамадчыц.

Тэрмін выкананьня дагавору 15/V—1930 году.

Пухавіцкі Райком КП(б)Б

Замацаваць працу.

Дэлегацкі сход савгасу Старчыцы прыняў выклік на саборніцтва Рачкоўскага дэлегацкага сходу. Падпісаліся на 16 экзэмпляраў часопісі „Беларуская Работніца і Сялянка“ на 6 месяцаў. Сабралі 6 руб. 85 кап. на падарункі Дальня-Ўсходняй Чырвонай арміі, зарганізавалі ячэйку саюзу ваяўнічых бязбожнікаў, у якую ўступіла 16 дэлегатак. Мірончык.

Парады агранома.

Як правільна арганізаваць гадоўлю цялят.

Гадоўля цялят у калгасах праводзіцца з мэтай павялічэння і папаўнення стада. Купіць добрую карову не заўсёды магчыма. Добрыя каровы прадаюцца, як гавораць, выпадкова.

Таму для папаўнення стада неабходна арганізаваць гадоўлю цялят ад сваіх кароў. Гэту справу трэба правільна паставіць у калгасах. Раней усяго трэба знаць добрых малочных кароў і ад іх астаўляць цялят на плямя.

Матка цяляці павінна быць з высокім удоем і здаровая. Таксама і бацька—бык павінен паходзіць ад добрых кароў. Акрамя гэтага, каб атрымаць ад цяляці высока-малочную карову, неабходна правільна выхаваць яго. Толькі пры правільным кармленні і доглядзе,—цяля дасць нармальны рост і з яго выгадуецца малочная карова. Ад няправільнага кармлення цяляты хварэюць асабліва паносам. Ад паносу гіне многа цялят. Нават калі цяля перахварэе і застанецца жывым, то пасля яго кепска расьце і атрымаць ад яго добрую карову—нельга. Вось пагэтану пры гадоўлі асабліва важна арганізацыя правільнага кармлення і догляду цяляці.

Вараць сыр у калгасе.

Выпайваньне цялят у калгасе неабходна даручаць асобам, маючым вопыт у гэтым. Пры выпайваньні цялят вялікую ролю адыгрывае чыстата: чысты посудак, памяшканьне і пойма.

Пойма цяляці трэба даваць абавязкова цёплым. Памяшканьне таксама павіна быць цёплым.

Перад ацёлам карову трэба добра даглядаць. Тыдняў за два да ацёлу найлепш трымаць карову асобна, у цёплым памяшканьні, з добрым падсыцілам. Карміць у гэты час трэба дабраякасным кормам. Нельга даваць заплеснены, прамерзлы і наогул сапсаваны корм. Сіласаванага корму даваць многа, у гэты час,—нельга.

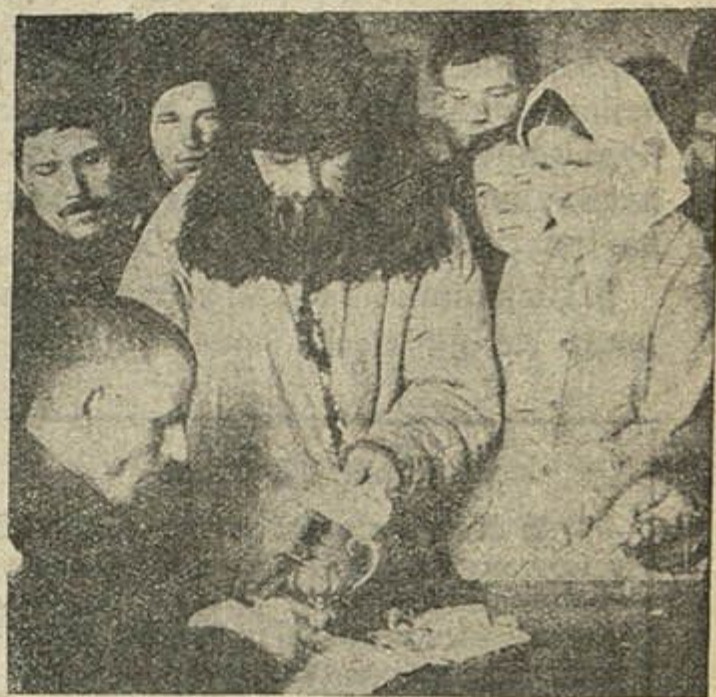
Зараз-жа пасля ацёлу карова павяртаецца да цяляці, каб аблізаць яго. У гэты час абрываецца пупавіна. Але найлепш, калі карова яшчэ ляжыць, папярэдзіць абрываньне пупавіны. Для гэтага, на адлегласьці каля 10 санціметраў ад жывата, цяляці трэба перавязаць пуповы канацік ніткаю, якую папярэдня прамыць у карболаўцы. Ніжэй перавязанага мейсца пупавіну пераразаюць чыстым нажом. Ранку таксама прамываюць. Калі карова не аблізала цяля, яго неабходна абцерці чыстаю, мяккаю і сухою саломай, а пасля рызьнінай.

Кароў таксама карысна абцерці чыстай, сухой і мяккай саломай і накрыць яе пасьцілкай, каб абараніць ад прастуды. Цяля неабходна перанесьці ў спецыяльны цялятнік, даць чысты і сухі падсыціл. Пакуль пасьлед (места) ня вышаў, за каровай неабходна наглядаць.

Калі выйдзе пасьлед, яго неабходна зараз-жа прыбраць і закапаць. Карову першы раз дояць гадзін праз 2—3 пасля ацёлу. Цяляці першы раз даваць малако трэба праз 2—3 гадзіны пасля ацёлу, у невялікай колькасьці, 1—1½ шклянкі. За ўвесь першы дзень цяляці можна даць ня больш 5 шклянак малака. Гэта робіцца таму, што страўнік цяляці яшчэ слабы. Калі-ж гэта ня выканаць, то можа быць захворваньне кішэчніка. Таму найлепш першыя два дні не даваць цяляці поўнай нормы.

Малако толькі ацяляйце каровы, па свайму складу, адрозьніваецца ад звычайнага малака. Яно завецца малодзівам, уплывае паслабляюча і таму ачышчае страўнік цяляці. Таму малодзіва вельмі карысна для цяляці ў першыя дні яго жыцьця. Пры кармленьні цяля неабходна наглядаць поўную чыстату. Посудак перад тым, як наліць малаком, трэба абліць варам. Пасля кармленьня неабходна посудак спаласнуць халоднай вадой, а потым прамыць гарачай вадой з шчоткай і паставіць для праветрываньня. Таксама трэба наглядаць чыстату пры даеньні кароў. Паіць цяля цёплым малаком добра зараз-жа пасля даеньня. Калі малако астыла, неабходна яго падагрэць да 28 градусаў па Рэамюру, апусьціць посудак у гарачую вадку.

Малако для цяляці павінна быць цёплае, чыстае і сьвежае. Паіць цяля трэба 3 разы ў дзень: раніцою, у поўдзень і ўвечары—праз аднолькавы час. Пакуль цяля ня прывыкла піць самастойна, яго некалькі дзён паяць з пальца. Для гэтага апускаюць адной рукой морду цяляці ў вядро і устаўляюць яму ў рот загнуты ўгару палец. Другой рукой трымаюць вядро. Пры гэтым рукі і асабліва палец павінны быць чыстымі. Часам палец з роту цяляці выймаецца і цяля некаторы час п'е бяз пальца. Калі цяля выйме морду, зноў устаўляюць яму палец у рот. У 2—3 дні неабходна цяля прывучыць піць малако бяз пальца.

Калгаснікі ўносяць задаткі на трактарную калёну.

Калі цяля доўга паіць з пальца, то пасля яму цяжка адвыкаць ад гэтага. Каб цяля не адпіхалася назад, трэба ставіць яго задам у куток. Морду пасля пойки найлепш выціраць чыстым рушніком, а калі патрэбна і абмываць. Інакш рэшткі малака закісаюць.

На другі дзень цяляці даюць каля 3-х кілёграм малака за ўвесь дзень, у тры разы.

На трэці, ці на чацьверты дзень цяляці даюць малака колькі належыць, у залежнасьці ад жывой вагі. Для гэтага трэба ведаць хаця-б прыблізную жывую вагу. На 6-7 кілёграм жывой вагі цяляці даюць адзін кілёграм малака. Калі вага цяляці будзе, напрыклад, 24 кілёграмы, то трэба даваць яму каля 4-х кілёграм малака.

Надалей дачу малака трэба павялічваць паступова так, каб на 4-м тыдні сутачная дача была прыблізна 8 кілёграм. З трэцяга тыдню цяля прывучаюць к сену. Цэльным малаком можна карміць да 3-х тыдняў. З 4-га тыдню—пояць зьнятым малаком. Але гэта малако трэба абавязкова кіпяціць і прахалоджанае даецца цяляці.

Замена цэльнага малака зьнятым робіцца паступова, на працягу тыдню. З прычыны таго, што зьнятае малако менш спажывае, на кожны кілёграм яго дадаюць 130 грам прасеянай аўсянай мукі, ці ільнянай макухі.

Найлепш муку ці макуху перад дачай абліваць вярм.

Калі няма зьнятага малака, то цэльнае малако даюць да двух месяцаў.

Зьнятае малако можна замяніць пойлам з сёмага тыдню, але замена робіцца таксама паступова. К 2-м месяцам зьнятае малако можна замяніць пойлам і з чыстай цёплаватай вады 1—1½ кілёграма вады. К 3-м месяцам прывучаюць цяля к пераходу ад пойла к сухому корму, прычым колькасць сільных кармоў астаецца тая-ж самая. Сена даецца ўволю. Так працягваюць карміць цяля да 1 году. Пасьля году цяля кормяць як дарослую жывёлу, прыкладна даюць сена 3—3½ кг саломы—ўволю і каля паўтара кілёграма сільных кармоў.

Пры складаньні норм выпайкі цялят трэба карыстацца прыкладнымі нормама ў залежнасьці ад жывой вагі цяляці і пароды, зьмяняць у бок павялічэньня ці памяншэньня. Норм па выхільцы цялят многа, іх магчыма знайсці ў кожнай кніжцы па кармленьню жывёлы. Для прыкладу прыводзім норму выпайкі цялят. Норма гэта адрозьніваецца асаблівай непрацяжнасьцю дачы цэльнага і зьнятага малака.

Прыклад другой нормы, дзе даецца толькі адно малако бяз зьнятага.

			Цэльнае малако	Мука ільняная	Мука аўсяная	Вотрубі пшанічн.	Ільняная макуха	Сена
			У кілёграмах					
1	нядзеля	. . .	3,7	—	—	—	—	—
2	"	. . .	5	—	—	—	—	—
3	"	. . .	6	—	—	—	—	—
4	"	. . .	7,4	—	—	—	—	0,4
5	"	. . .	4,3	0,05	0,1	—	—	0,8
6	"	. . .	5,5	4,15	0,3	—	—	1,2
7	"	. . .	4,8	0,25	0,5	—	—	1,2
8	"	. . .	3,7	0,35	0,7	—	—	1,2
9	"	. . .	2,4	0,41	0,8	—	—	1,4
10	"	. . .	1,0	0,61	1,0	—	—	1,6
11	"	. . .	—	0,51	1,0	0,1	0,1	1,8
12	"	. . .	—	0,41	0,9	0,2	0,2	2,0
13	"	. . .	—	0,20	0,8	0,3	0,3	2,0
14	"	. . .	—	0,20	0,8	0,4	0,4	2,0

Абагульваньне жывёлы ў калгасе.

Акрамя корму цялятам патрэбна сухое, цёплае, сьветлае памяшканьне і чыстае паветра. Пры вялікай колькасьці цялят трэба будаваць цялятнікі.

Зімою неабходна трымаць цялят на волі ў загарадах і пускаць штодзенна на гулянку. Летам трэба трымаць у загоне, але пускаць на выган у стада. Зусім нельга трымаць цялят прывязанымі, бо ад гэтага яны кепска растуць.

Скура цялят павінна быць у чыстаце, для чаго штодзенна чысьціць яе шчоткай.

Гэта аснаўныя правілы кармленьня і догляду цялят. Выпаўняючы іх, калгасы будуць мець здаровых, нармальна разьвітых цялят, з якіх узгадуюцца добрыя прадукцыйныя каровы.

В. Цітоў.

За абагульваньне насеньня ў калгасах, за поўную перачыстку яго. Калгасьніца грамадчыца і дэлегатка—арганізатар гэтай справы.

15 дзень.

Гутарка аб ролі Леніна і Камуністычнай партыі ў рабочым руху і Кастрычнікавай рэвалюцыі.

У процэсе чытаньня вылучэньне новых складоў „чы, шу, ве“. Склады замалюйце. Потым выпішыце ўсе склады з літарай „в“—„ва, ву, во, ве, вы, ві“ і вылучце літару „в“.

Вазьмеце слова „Саўгас“ і растлумачце, што гэта скарачэньне „Савецкая гаспадарка“. Часта пішуць „савгас“, але пасля галоснай пішацца „ў“—„Саўгас“.

Адыманьне і складаньне ў межах 20.

Навука і саветы

Напрыклад: $17-9=$ $18-11=$ $19-7+5=$ і г. д.
Сьпісваньне з артыкулу знаёмых слоў, напрыклад: „Навука Леніна“ і г. далей.

16 дзень.

Дайце вучням самастойна вылучыць „т“ у першым слове. Пасьля чытаньня артыкула пагутарце аб барацьбе нашай Чырвонай арміі за саветы. Успаміны вучняў. Нашы Саветы. Самастойнае сьпісваньне слоў, напрыклад: „Навуку Леніна мы выканаем“. Саветы—сіла“ і г. д.

Матэматычныя навыкі: 1) пісьмовае складаньне дзвухзначных лікаў, у якіх сума адзінак меней ці роўна 10. $22+12=$; $33+13=$; $15+25=$ Складаньне такім парадкам. Колькі будзе 22 ды 10 (32). Колькі яшчэ дадаць да 32 (два). Усяго? (34). Гледзячы на лікі вучні вусна рашаюць, а потым пішуць рэзультат. 2) Потым ідзе пісьмовае адыманьне такім-жа парадкам. $48-14=$; $95-15=$; $88-27=$; $99-17=$; $100-25=$; $100-75=$.

15.

НАША ПЕРАМОГА.

Даўно большавікі кінулі рабочым масам заклік:

Паўстань, рабочы, на цара, паноў ды фабрыкантаў!

Вайна вайне! Вайна палацам!

Вайна капіталістым, панам, кулакам! Вайна папам і папоўскаму богу!

Навука Леніна была за нас. Мы набылі сілу і веды.

Скінулі мы цара Міколку. Але на гэтым справы не пакінулі.

Дарабілі нашу справу далей.

Скінулі за царскай уладай і ўладу фабрыкантаў, паноў ды банкіраў.

Навука Леніна і большавікі прывялі нас да перамогі.

ЧЫ, ШУ, ВЕ В в.

16.

УТВАРЫЛІ САВЕТА.

Мы пабудаваўлі нашу ўладу ўласнымі сіламі. Зажылі на волі паноў. Мы самі сталі гаспадарамі. Наша праца не на паноў ды фабрыкантаў. Наша праца карысна нам.

Мы сталі магутны. Мы абаронім надалей.

Наказы Ў. І. Леніна мы выконваем і выканаем. Пераможам мы.

Навука Ў. І. Леніна ды Саветы—вось у чым наша сіла.

Ут, гут Т т

Зьм. Вінаградаў.

ЗА ЛІКВІДАЦЫЮ НЯПІСЬМЕНАСЬЦІ.

Вучымся.

Лікпункт пры школе імя Янкі Купалы абслугоўвае 137 чалавек, з іх большасць жанчыны сябры саюзу Нархарч, работніцы заводу імя „Розы Люксэмбург“ і сялянкі з акаляючых вёсак.

Лікпункт працуе добра, што паказала апошняе абследаваньне брыгад. Настаўніцтва выконвае гэту працу, як грамадскую і шчыра адносіцца да сваёй працы.

Наведваньне 85—90% кожны раз. Няпісьменныя жанчыны з вялікай ахвотай наведваюць заняткі.

Для таго, каб забяспечыць яўку на заняткі, кіраўнік лікпунктаў таварыш Кушнер з'арганізавала гурток шыцьця і кройкі. У час заняткаў гуртка, на адну гадзіну пасля заняткаў лікбезу, праводзяць гутаркі на палітычныя і бытавыя тэмы і чытку часопісі „Беларуская Работніца і Сялянка“.

Гэты мэтад брыгада знайшла вельмі добрым.

Р. Выдрэвіч.

За зрыў лікпункту—прэч з камсамолу.

Трэба вучыцца—парашылі сялянкі і запісаліся ў лікпункт.

Кіраваць лікпунктам даручылі камсамольцу—Салаўёву.

У Салаўёва-ж на ўме вячоркі, каляды, што зусім не да твару камсамольцу. Па цэламу месяцу Салаўёва ў вочы ня бачылі вучні, зрываў усю працу.

Урэшце з Гомелю рабочая брыгада прыехала. Высьветліла брыгада, што Салаўёў выпадкова прымазаўся да камсамолу, ён мае моцную гаспадарку. З камсамолу яго выключылі.

Вучымся.

У гэтым годзе ў вёсцы Насовічы наведваюць лікпункт 120 чалавек, з якіх 88 жанчын.

Пачаўшыя вучыцца жанчыны

У лікпункт.

Кіраўніцтва лікпунктам даручылі Конанавай Марылі і зараз праца разгарнулася.

Савостава.

Палачын, Ветрынскага р-ну.

бяруцца за чытку часопісі. Сёньня на лікпункце выпісала 12 чалавек часопісь „Беларуская Работніца і Сялянка“.

С. М. Л.

Насовічы.

„Беларуская Работніца і Сялянка“

з студзеня 1930 году выходзіць 3 разы ў месяц.

Падпіску можна здаваць на пошту, лістаносцам, у кіёскі ці прыслаць непасрэдна ў рэдакцыю.

Часопісь каштуе—	у месяц:	20 капеек	Паўгода.	1 р. 20 капеек
	3 месяцы	60 „		Год

Цана асобнага нумару 10 кап.

Упаўнаважаныя па падпісцы атрымваюць 10 проц. з сабранай сумы.

Кожная актывістка, грамадчыца, дэлегатка, работніца, калгасьніца, саўгасьніца, бяднячка і сераднячка—павінна чытаць сваю часопісь „БЕЛАРУСКАЯ РАБОТНІЦА І СЯЛЯНКА“.

Кожная актывістка павінна распаўсюджваць гэту часопісь.

Чытайце, распаўсюджвайце і пішэце ў сваю часопісь.

Адрас рэдакцыі: Менск, вул. Карла Маркса, 11, тэлефон—2-43.

Вывучайце трываласць

203

АД ЧАГО БЫВАЕ ДОЖДЖ, СЬНЕГ І ГРАД.

Дождж, сьнег і град называюцца атмасфэрнымі (паветранымі) ападкамі. Мы ўсе добра ведаем, што ад гэтых ападкаў залежыць ураджайнасць.

Уплыў атмасфэрных ападкаў на дабрабыт чалавека асабліва адчуваў першабытны дзікун. Ён ня меў магчымасці гэтыя зьявы прыроды растлумачыць належным чынам, а ператварыў іх у багоў, якім маліўся і прыносіў розныя ахвяры.

Ёсць цёмныя няпісьменныя людзі, якія яшчэ і зараз слухаюць казкі папа, ксяндза і рабіна, думаюць, што бог пасылае на зямлю дождж, сьнег і град.

Мы павінны рашуча змагацца з папоўскімі тлумачэннямі зьяў прыроды, бо спадзева на бога затрымоўваюць падпарадкаваньне зьяў прыроды, прыстасаваньне іх для абслугоўваньня чалавека, а такім чынам адсталасць кепска ўплывае на разьвіцьцё нашай гаспадаркі.

Для таго, каб растлумачыць сапраўднасьць больш адсталаму чалавеку, мы павінны самі добра ведаць, ад чаго-ж бывае дождж, сьнег і град.

Мы ўсё назіралі, як пад праменьнямі цёплага сонейка хутка высыхае вымытая бялізна, як паступова пасля дажджу зьнікаюць мроквіны каламутнае вады.

Куды-ж дзявалася гэтая вада?

Некаторыя мысляць, што яна зьнікла. А мы добра ведаем, што ў прыродзе нішто ня зьнікае, а толькі ператвараецца ў другі выгляд, у другі стан.

Вось і наша вада ператварылася ў пару і перайшла ў паветра.

З папярэдняй нашай гутаркі мы даведаліся, што паветра пры награваньні пашыраецца, а пагэтам у робіцца лягчэйшым і падымаецца ўгару. Разам з паветрам падымуцца і тыя нябачныя простым вокам кропелькі вады, якія выпарыліся з вымытай бялізны, з балота, рэчкі, возера, мора, акіяна і гэтак далей.

Гэтыя маленькія кропелькі пару падымаюцца ўсё вышэй і вышэй.

Таксама з папярэдняй гутаркі нам вядома, што паветра награвецца ад зямлі, а пагэтам ня цяжка дагадацца, што чым вышэй мы будзем уздымацца ў паветра, тым яно будзе рабіцца сьцюдзнейшым. Аб гэтым гавораць нам і лётнікі, якія на аэроплянах уздымаліся на значную вышыню, і тыя высокія горы, верхавіны якіх пакрыты вечным сьнегам.

Што-ж будзе рабіцца з цёплым пашыраным паветрам і маленькімі кропкамі пару, калі яны дасягнуць да гэтага холаду? Зразумела, што паветра пачне сьціскацца, займаць меншае месца, а разам з гэтым і нябачныя кропелькі пару будуць набліжацца адна да другой. Адлегласьць паміж імі будзе паступова зьмяншацца. Пры вельмі малай адлег-

ласьці гэтыя кропелькі пачнуць прыцягваць адна другую і злучацца паміж сабой.

Такім парадкам яны буйнеюць, павялічваюцца і зараз мы іх можам бачыць простым вокам, як туман ці хмары.

Адначасова з гэтым павялічваюцца і іх вага. Зямля прыцягвае іх да сябе і яны няздольны больш трымацца ў паветры, як больш-менш цяжкія целы і падаюць на зямлю. Гэту зьяву мы называем дажджом.

Што-ж здарыцца з кроплямі дажджу, калі яны будуць знаходзіцца ў паветры, на значнай вышыні, дзе пануе моцная сьцюжа? У гэтым выпадку кроплі замерзнуць, і мы будзем назіраць другую зьяву прыроды, якую мы называем градам.

Калі-ж замярзаць будуць ня кроплі вады, а нябачныя простым вокам кропелькі пару, то мы будзем мець сьнег.

Зараз вам ня цяжка будзе самім дагадацца ад чаго бывае раса, іней і туман.

Пасля ўсяго сказанага мы бачым, што ні чорт, ні бог ня маюць аніякага дачынення да зьяў прыроды: дажджу, сьнегу і граду і ня могуць дзейнічаць бог і чорт, бо іх ніколі ня было, няма і ня будзе.

А. Поляк.

Увага да старонкі няпісьменнай (часопісь № 24).

У першыя 3 дні заняткаў трэба ўжываць выключна вялікую літару „А“. Памылкова надрукавана ў заданьні № 3 малая літара „а“. Таксама памылкова літара „а“ замест літары „А“ вялікай надрукавана у прыкладах, якія паказаны ў першых 3 тлумачэньнях да заняткаў.

У тлумачэньні на 4 дзень трэба чытаць: пры друкаваньні „а“ (малая літара), а там надрукавана: пры друкаваньні „А“ (вялікая літара).

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

Цітовіч—Ваша записка „Безнадзорная“ пераслана ў „Савецкую Беларусь“.

Вус Куліне.—Рэдакцыя „Беларускай Работніцы і Сялянкі“ растлумачае Вам, што ніякіх зачыненых сходаў уступіўшых у калгас правадзіцца не павінна. Пагрозы, якія ў вас былі: „Будзем накладваць індывідуальны падатак“—не дапусьцімы.

Андруковіч.—Вершы слабы, друкаваць іх ня будзем. Пішце лепш допісы аб жыцьці і працы савгасьніц: кваліфікацыя, ліквідацыя няпісьменнасьці, уступленьне ў партыю, удзел у грамадзкай рабоце і вытворчай працы савгасу.

Выдавец—Адзел работніц і сялянак ЦК КП(б)Б. Рэдактары:

Н. Бурава.

Г. Рагазіньнікава.